itua

ProAgria Etelä-Pohjanmaa jäsenasiakaslehti 1·2009

Sarka -extra

Painavaa asiaa maatilarakentamisesta

s. 8 - 18

SARKA
Maatilarakentaminen, metsä- ja energiamessut
Seinäjoki Areena 6.-7.2.2009

Luopumisen TUSKA?

s. 6

Sikatalous ja hollantilainen näkökulma

s. 19

Kökkäruokaa

s. 26

Sarka -extra

PRO Agria Etelä-Pohjanmaa

Antti Siljamäki, toimitusjohtaja

Rakentamiseen - uusilla eväillä ja vanhoilla kokemuksilla

”Onkos nyt maakunta peljätetty takapuolelleen?” kysyi talousneuvoja. ”Ne muutamat hankkeet, joissa olen ollut mukana, ovat olleet erittäin hyviä ja järkeviä, talous kohdallaan ja investointi parantaa tilan tuotantoa. Vastaavalla tavalla vois aivan varmaan toimia moni muukin tila.” perusteli kaveri, jolla on pitkäaikaista kokemusta myös muusta yritystoiminnasta.

Suomessa ei ilman rakennuksia pärjää. Suomalainen maatalousrakentaminen on lähtenyt karjasuojasta ja riihestä. Ajan hammas vähitellen ja muuttuneet työtavat sysäyksittäin ovat vaatineet ja vaativat rakennusten uusimista. Nyt on syytä miettiä karjasuojan ja riihen uusimista. Aika on hyvä. Tarvikkeita, työvoimaa ja rahaa saa. Hinnoista voi tinkiä.

”Myönteinen ero aiempaan lamaan on rahan hinta.”

On viisasta katsoa, mikä on maailmanlaajuisen laman vaikutus omaan talouteen. Isojen pörssifirmojen toimien matkiminen ei ole viisautta. Pikemmin kannattaa miettiä vastakkaista menettelyä. Viime lama 1990-luvun alussa osoitti, että rakentaminen oli heti laman alun jälkeisinä vuosina edullista. Tarvikkeiden hinnat olivat kohdallaan. Ne saapuivat työmaalle ajallaan. Ammattitaitoista työväkeä oli kohtuuhintaan saatavilla joka hommaan. Sama tilanne on taas nyt. Myönteinen ero aiempaan lamaan on rahan hinta. Vakuus – tuo muun yritystoiminnan tavallinen ongelma – on onneksi harvinainen este maatilalla.

Valtion rahoitushakemusmenettely muuttui viime vuonna hyvin paljon. Nyt tarvitaan suunnitelmat, laskelmat ja luvat valmiiksi hakemuksen liitteeksi. Liikkeelle on lähdettävä heti vuoden 2010 rakentamista varten. Tämän kevään hakuun ja kesän rakentamiseen pienemmät hankkeet saattavat ehtiä.

Tekniikan kehitys maataloudessa on jatkunut nopeana. Kun 1980-ja alun 1990-luvulla rakenteet eivät kehittyneet, niin uusinta tekniikka ei voitu Suomessa ottaa käyttöön. Nyt tilanne on toinen. Valmius kokeilla uusia ratkaisuja on myös kasvanut. ProAgria Etelä-Pohjanmaan hankkeissa levitetään ja kehitetään tätä kokemuspohjaista tietoa uusista ratkaisuista. Kannattaa ottaa tästäkin tilaisuudesta vaarin.

Investoinnin ei tarvitse olla vain uutta ja isoa. Työoloja voi parantaa monella pienemmälläkin asialla. Kannattaa herättää itseään ajatuksella: tänään katson työtapojani ja –maatani ulkopuolisen silmin. Ulkopuoliset silmät voi konkreettisesti hankkia esim. työterveyshuollon tilakäynnin myötä. ■

PARI SANAA KANNESTA

Kun edessä on rakennusinvestointi, tilanne on normaaleista työrutiineista poikkeava. Investointi on monen tekijän summa, eikä siihen kannata syöksyä ilman syvällistä asian tarkastelua. Laajan osaajaverkoston tiedon ja taidon avulla prosessi saa parhaan mahdollisen päätöksensä. Kun investoidaan, investointi ei lopu rakennuksen käyttöönottoon. Vasta silloin on edessä suuri työ muun muassa siinä, että satsatut eurot saadaan tuottamaan suunnitellulla tavalla.
Kannessa nurmolaiset Heikki ja Hannu Ylinen rakentavat uutta navettaa kotitilallaan. Käytännössä toisen vastuulla ovat navettahommat ja toinen keskittyy enemmän rakentamiseen. Harvalla tilalla tällainen työnjako on mahdollista. Silloin kannattaa antaa ammattilaisten rakentaa ja keskittyä itse tilan töihin, jotta uuteen investointiin voitaisiin aikanaan siirtää hyvinvoivia ja tuottoisia eläimiä. Oma jaksaminen ei olisi tällöin myöskään koetuksella. Rakennusasiaa lisää sivuilla 14-18. ■

AJATTELEMISEN AIHETTA

”Suomessa ollaan oltu aika naiiveja, kun aktivistien uhkaa kotieläintiloille ei ole ymmärretty.”

Närpiöläinen Jan-Erik Lillbåsk Maaseudun Tulevaisuudessa 23.2.2009 tilaansa marraskuussa 2008 kohdanneen eläinaktivistien iskun jälkeen.

PRO Agria
Etelä-Pohjanmaa
itua 1 · 2009

Lehden julkaisija
Pro Agria Etelä-Pohjanmaa

Huhtalantie 2, 60220 Seinäjoki
puh. 06 416 3111,
fax 06 416 3448
www.proagria.fi/ep

itua -lehti on ProAgria Etelä-Pohjanmaan jäsenasikaslehti. Sen painos 10.000. Lehti ilmestyy neljästi vuodessa.

Valmis aineisto toimitetaan ensisijaisesti sähköisesti osoitteeseen: itua@proagria.fi. Lisätietoja voitte kysellä toimitussihteeriltä.

Päätoimittaja
Toimitusjohtaja Antti Siljamäki
puh. 06 416 3401, 0400 365 997
antti.siljamäki@proagria.fi

Toimitussihteeri
Tiedottaja Miia Lenkkeri
puh. 0400 159 118
miia.lenkkeri@proagria.fi

Ilmoitusmyyjä
Seppo Laitila
puh. 045 1134 994
mainosseppo@netikka.fi

Tärpit ravinnetaseisiin ja lannoitukseen

Viljelysuunnitelmien teossa eletään maatiloilla kiireistä aikaa. ProAgria Etelä-Pohjanmaan neuvojat tekevät vuosittain noin 1600 viljelysuunnitelmaa. Kysyimme agronomi Samuli Lampiselta (SL) ja piiriagiagrologi Markus Luomalta (ML) kevään lannoitussuunnitteluun liittyviä tärppejä.

1. Etelä-Pohjanmaalla on 585 tilaa valinnut vuonna 2007 ravinnetaselaskelman lisätoimenpiteeksi. Onko ravinnetaselaskelmia tehty?

– Tehty on, mutta vaihtelevalla menestyksellä. Olemme hiukan huolissamme siitä, ovatko kaikki kyseiseen lisätoimenpiteeseen liittyneet muistaneet sen. Laskelmat kun on tehtävä vuosittain. Vuosi 2008 on vertailuvuosi. Viime vuoden satojen syötön jälkeen mahdolliset vähennykset huomioidaan 2009 vuoden lannoituksen suunnittelussa. ProAgrian Wisu-viljelysuunnitteluohjelmalla ravinnetaseen teko kyllä onnistuu.

2. Miten lannoitteiden korkea hinta otetaan huomioon lannoitussuunnittelussa?

– Parhaisiin lohkoihin kannattaa panostaa enemmän. Hyvällä suunnittelulla, seurannalla ja harkituilla torjunta-aineiden sekä kasvusääteiden käytöllä saadaan taloudellisesti paras lopputulos. Heikoimmilla lohkoilla voi kannattavin panostus olla ojitus, kalkitus, ojien raivaus tai parempi tiestö. Typen hinta on tällä hetkellä korkeimmalla. Palkokasvien avulla pystyttään lannoituskustannuksia alentamaan merkittävästi sadon laadun tai määrän siitä kärsimättä. Luonnonhoitokesannon tarjoamat mahdollisuudet kannattaa hyödyntää useissa tapauksissa, ainakin jos niille maksettavat tuet tulevat olemaan sellaisia kuin komissiolle on esitetty.

3. Millä edellytyksillä fosfori- ja kalilannoitusta voidaan vähentää?

– Jos lohkolla on korkeat fosfori- tai kalilukemat, voi lannoitusta kyseisen ravinteen osalta vähentää aivan kuten lannoitussuunnittelussa aina pyritäänkin tekemään. Ravinteita on turha antaa liikaa, mutta useita vuosia jatkuva selvä jonkin ravinteen alilannoittaminenkaan ei ole taloudellisesti järkevää. Se kostautuu laadullisina ja määrällisinä menetyksinä. On syytä muistaa, että lannoitus on vain yksi osa viljelyn kokonaisuudessa. Kaikkia niitä kasvuun vaikuttavia tekijöitä, joihin itse voi vaikuttaa, on siten terveellistä välillä pysähtyä miettimään ja pyrittävä parantamaan heikkoja osa-alueita. Karjanlannan käyttöä kannattaa tarkentaa.

4. Mitä muuta viljelijän pitää huomioida kevään kylvöissä?

– Erityissopimusten mahdollisuudet tulisi käydä läpi tarkkaan. Lannan sijoittamissopimuksen ja luomuviljelysopimuksen avulla voidaan kustannuksia alentaa, mutta uudet sopimukset on haettava tänä keväänä. Täysin uusia luomuviljelysopimuksia ei vuosina 2010 - 2013 luultavasti enää tehdä lainkaan. Vanhojen sopimusten uusimiseen varataan luultavasti riittävästi rahaa. Hakemukset siis kevään aikana TE-keskukseen, jos on aikomusta hakea erityistukisopimuksia.

Monilla tiloilla kasvinvuorotukseen liittyvät asiat kannattaisi ottaa mietintään. Myös hukkakauran torjuntaan on syytä suhtautua entistäkin määrätietoisemmin. Nyt on korkea aika miettiä myös tulevan kevään käyttösiementilannetta. ■

Lampisesta Perunaseuran puheenjohtaja

Puheenjohtaja. Agronomi Samuli Lampinen Alavudelta on nyt Suomen Perunaseuran johdossa.

Agronomi Samuli Lampinen valittiin Suomen Perunaseuran johtokunnan puheenjohtajaksi seuran valtuuskunnan kokouksessa joulukuun lopussa Helsingissä. Johtokunnan edellisenä puheenjohtajana, yhdeksän vuoden ajan, toimi agronomi Paavo Kuisma.

Samuli Lampinen on toiminut ProAgrian palveluksessa Oulun ja Etelä-Karjalan alueilla sekä vuodesta 1996 lähtien ProAgria Etelä-Pohjanmaan palveluksessa. Perunaseuran toiminnan toivotaan elpyvän nyt, kun puheenjohtaja on maan tärkeimmältä perunantuotantoalueelta.

Etelä-Pohjanmaa ja Pohjanmaa tuottivat viime vuoden perunasadosta 50 %.

Tulevaisuuden haasteita ovat tautitilanteen hallinta ja siemenperunatarkastusten säännöstön selkeytyminen. ■

Onnittelemme Samuli Lampista!

MITÄ KUULUU?

Onnea Asta Asunmaa! Kotitalous- ja yritysneuvoja Asta Asunmaa on saanut valtakunnallisen tunnustuksen hyvin tehdystä työstä.

Mitä kuuluu Asta Asunmaa?

– Hyvää kuuluu! Ihana pakkaspäivä ja mukana repullinen toppavaatteita, loppuvuodesta Maa- ja kotitalousnaisten 75-vuotisjuhlassa valtakunnallisen tunnustuksen hyvin tehdystä työstä saanut Asta naurahtaa. Onko kotitalousneuvonnalla tulevaisuutta?

Kotitalousneuvonta ei ole katoava luonnonvara, mutta kotitalousneuvojien palkanmaksajat ovat. Neuvonnan tarvetta olisi vaikka kuinka arkipäivän taitojen opastamisessa. Tavallisen kotiruoan teko voi olla toiselle haastava homma, kun toinen taas kaipaa opastusta eksoottisempien ruokien valmistamiseen. Aika pitkälle nykyihmistä pitäisi opastaa kuluttajatiedon hahmottamisessa ja nykyistä taloudellisemmassa ruoan laitossa.

Maa- ja kotitalousnaiset ylläpitävät valtakunnallista Ruokaneuvot-palvelua (ruokaneuvot@maajakotitalousnaiset.fi), johon voi lähettää ruoka-aiheisia kysymyksiä. Vuodessa palvelua käyttää lähes tuhat asiakasta. Tyypillisesti ruokaneuvoihin lähetetään postia, jolla metsästetään jotakin kadonnutta ruokaohjetta, kuten pitsikakkua. Usein kysymykset liittyvät myös siihen, voiko jonkin aineosan korvata toisella jossakin reseptissä. Aina yleensä vastaus löytyy helposti.

– Olen kokeillut jos jonkinlaista työtä. Kotitalousneuvojaksi pestauduin koemielessä 1990, silloin Etelä-Pohjanmaalla minulla oli peräti kymmenen kollegaa. Olihan jokaisella alueella oma neuvojansa. Nyt meitä kotitalousneuvojia on enää kaksi ja toimistoni on Seinäjoella. Työ on muuttunut alkuvuosien erittäin ihmisläheisestä työstä enemmän toimistotyötä sisältäväksi. Onneksi ihmisten kohtaaminen on edelleen työn suola.

Minkä ajankohtaisen vinkin antaisit meille?

– Tyhjätkää kaapit turhasta tavarasta ja ennen kaikkea käyttäkää turhat ruoat kaapeista ja pakastimesta pois. Valmistamalla ruokaa jo olemassa olevista elintarvikkeista säästää pitkän pennin. Siinäpä säästövinkkiä kerrakseen. ■

Kuka? Etelä-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten kotitalous- ja yritysneuvoja Asta Asunmaa Alavudelta.

Työhistoria? Asta on kokeillut työurallaan lomittajan hommia, englannin opettajan työtä, myymistä, pitoemännöintiä, Leipuri Hiivana oloa, vastaanottotiskillä notkumista ja paljon muuta.

Harrastukset? Moottoripyöräily, matkailu, retkeily, yhdistystoiminta, lukeminen ja elokuvat sekä uusien taitojen opettelu ystävien kera.

Pitkän tähtäimen verosuunnittelu mukaan investoinnin suunnitteluun

Sanna Höykinpuro
ProAgria tilipalvelut

Verosuunnittelulla on investoinnin suunnittelussa merkittävä rooli. Verosuunnittelun avulla voi saada merkittäviä säästöjä aikaan kun sitä aletaan tehdä jo useampi vuosi ennen investoinnin suunniteltua ajankohtaa. Huonolla verosuunnittelulla puolestaan voidaan saada aikaan suuriakin tappioita.

Tasausvaraus

Tasausvaraus on ehkä yksi merkittävimmistä verosuunnittelun keinoista. Tasausvarausta voi tehdä maksimissaan 13 500 €/verovuosi (kuitenkin korkeintaan 40 % maatalouden puhtaasta tulosta). Konkreettisesti asia menee siis niin, että jokaisena kolmena tasausvarauksen tekemisvuonna maatalouden verotettava tulo pienenee 13 500 €. Tasausvaraus on purettava viimeistään kolmen vuoden kuluessa sen tekemisestä, tarkoittaa tämä käytännössä sitä, että investointia varten voi olla ”säästössä” enintään 40 500 € tasausvarauksia.

Kun tehdään iso investointi (rakennus, kone, salaojat), nämä tasausvaraukset, eli aikaisempina vuosina verottamatta jääneet tulot voidaan purkaa tähän investointiin. Purettavat tasausvaraukset vähentävät investoinnin poistopohjaa (menojäännöstä), eivätkä aiheuta verotettavaa tuloa. Toisaalta tämä tietysti tarkoittaa sitä, että investoinnin poistopohjan ollessa pienempi, myös tulevien vuosien poistot ovat pienempiä. Tärkeää tasausvarausten tekemisessä on muistaa, että jos investointeja joihin tasausvarauksia voi purkaa ei tee, tuloutuvat tehdyt varaukset kolmantena vuotena suoraan tuloksi. Uuden varauksen voi tehdä samana vuonna, kun tulouttaa aikaisempina vuosina tehtyjä varauksia.

Investoitaessa on hyvä muistaa, että poistoja kohteesta voi alkaa tekemään vasta käyttöönottovuonna. Tasausvarauksia puolestaan voi purkaa jo käyttöönottamattomiin hankintoihinkin. Käyttöönottamaton kone käsittää sellaisenkin koneen, josta kauppasopimus on olemassa, mutta kone ei välttämättä fyysisesti ole vielä tilalla.

Lainat

Lainojen lyhennyksillä ja poistojen tekemisellä kannattaisi pitää suunnilleen samaa tahtia. Eli jos mahdollista, poistoja kannattaa vuosittain tehdä korkeintaan lainanlyhennysten verran. Jos poistoja tehdään liian nopeaan tahtiin, lainan lyhennykset alkavat jossain vaiheessa olemaan paljon suuremmat kuin poistot. Tämä tarkoittaa sitä, että viljelijä maksaa veroja myös lainan lyhennyksiin menevistä tuloista. Näin ollen yksityiskäyttöön jää aina vain vähemmän rahaa käytettäväksi, vaikka tulot saattavatkin pysyä vakiotasolla. Liialliella poistojen tekemisellä ei ole pitkällä aikavälillä muuta kuin haittavaikutuksia.

Jaksottamista

Kun suunnitelmissa on tehdä kotieläinrakennus, johon hankitaan yhden vuoden aikana kaikki tai ainakin suurin osa eläimistä, eläinten hankintamenon jaksotus voi olla järkevää. Sen sijaan, että yhtenä vuonna tila tekee mahdollisesti jopa tappiota suuren eläinmäärän oston vuoksi, voidaan kotieläinten hankintamenot jaksottaa kuluvalle ja kahdelle sitä seuraavalle verovuodelle kolmessa yhtä suuressa erässä.

Vastaavasti luovuttaessa kotieläintuotannosta eläinten myyntitulot voidaan saman säännön mukaan jaksottaa tuloiksi kuluvalle ja kahdelle sitä seuraavalle vuodelle. Tuloja jaksotettaessa on muistettava, että kahtena seuraavana vuonna nämä jaksotukset sitten tuloutuvat. Jaksotuksen tekemisvuotena veroja maksetaan vähemmän kuin kyseisen vuoden konkreettiset tulot edellyttäisivät, mutta vastaavasti seuraavina kahtena vuotena veroja maksetaan enemmän kuin näiden vuosien konkreettiset tulot edellyttäisivät.

SPV mielessä?

Maatalouden sukupolvenvaihdoksen verosuunnittelu kannattaa aloittaa ajoissa. Koneiden, kaluston ja rakennusten menojäännökset otetaan huomioon, kun verottaja tutkii tilan kauppatapaa (lahja, lahjaluonteinen kauppa, kauppa). Mitä pienemmällä summalla tila halutaan jatkajalle myydä ilman lahjaveroseuraamuksia, sitä pienemmät kannattaa olla koneiden ja rakennusten menojäännökset. Toisaalta itsetarkoituksena SPV-kaupassa ei kannata pitää sitä, että lahjaveroa ei tarvitsisi maksaa.

Nykypäivänä tilan elinkeinpoisuus on ehtona mm. nuoren viljelijän aloitustukeen ja valtion avustamaan korkotukilainaan SPV:ssä. Tämän takia jo vanhan pariskunnan kannattaa pitää mielessä vaadittavat vuositulorajat. Tilan elinkelpoisuutta tarkastellaan menneisyyttä peilaten. Jos menneisyydessä ei ole saavutettu riittävää tulosta, laskelmat tilan tulevaisuudesta eivät melko varmasti myöskään täytä vaatimuksia. Ainakaan ilman muutoksia tuotannossa.

Verohyödyt itselle

Kaikista suurimmat verohyödyt saadaan sillä, että verotettava tulo on mahdollisimman tasainen vuodesta toiseen. Jokaisen verovuoden houkutuksena voi olla saada verotettavat tulot mahdollisimman pieneksi, mutta pitkällä tähtäimellä kuoppaa kaivetaan itselle tulevaisuuteen.

Muutamilla pikkuasioilla voidaan verotuksessa saada merkittäviä hyötyjä aikaan. Esimerkiksi nettovarallisuuden 10 tai 20 %:n vaatimuksella saattaa olla useamman tuhannen euron verovaikutus suuntaan tai toiseen.

Ammattilaisen avulla teet järkevät päätökset verotustasi koskien.

Ota yhteyttä! Mietitään yhdessä tilallesi sopivimmat verotusratkaisut. ■

ProAgria tilipalvelut
040 5542 669
tilipalvelut.ep@proagria.fi

Palkitut. Markus ja Raija Äijälä sekä Marko Väljä noutivat tunnustusstipendit tiloilleen ProAgria Etelä-Pohjanmaan edustajiston syyskokouksessa.

Tunnustusstipendit sika- ja luomutilalle

On aika onnitella tunnustusstipendin saajiamme.

ProAgria Etelä-Pohjanmaan edustajiston syyskokouksessa jaettiin tunnustusstipendit Björkenheimin muistorahastosta Marko ja Päivi Väljälle ja Jalo ja Aliina Lahdensuon muistorahastosta Raija ja Markus Äijälälle.

Molemmille palkinnonsaajille on yhteistä aktiivinen uuden tiedon etsintä ja soveltaminen oman tilan toimintaan.

Uutta tietoa on haettu yhtä lailla ProAgrian kursseilta kuin ulkomailtakin.

Sikapuolen edelläkävijöitä

Raija ja Markus Äijälä ovat kehittäneet Alavudella sikatilaansa vuosikymmenten ajan. Pariskunta on pitänyt toimestaan matalaa profiilia, vaikka aihetta olisi ”trossaamiseenkin”

Raijaa ja Markusta voi luonnehtia sikatalouden edelläkävijöiksi. He laajensivat emakkosikalaansa paljon ennen muita. Sitä kautta mahdollistui työntekijän palkkaus varhaisessa vaiheessa, mikä helpotti jaksamista ja työltä jäi edelleenkin aikaa oppimiseen. He aloittivat suoran porsasmyynnin lihasikalaan ilman porsasvälitystä aiemmin kuin siitä alettiin puhumaan.

Luomussa tehokkaita

Marko ja Päivi Väljä ovat luomun ”teho”viljelijöitä. Tila sijaitsee Kauhajoen Nummikoskella, jota ei lämpötilasummaltaan lueta Etelä-Pohjanmaan rintamaihin. Silti pelloista on saatu tiheistä kasvustoista satoja, joilla on pärjätty Käytännön Maamiehen talouskilpailuissa useana vuotena. Marko on kehittänyt mm. monipuolisia seoskasvustoja (kaura,ohra,vehnä,herne). Luomukotieläintuotanto (maito ja naudanliha) onnistuu, kun rehuntuotanto on kunnossa.

Palkitsemistilaisuudessa Marko kiteytti osuvasti, että hän toivoo jokaiselle viljelijälle tilaltaan mielenkiintoista kehittämiskohdetta, jonka avulla selviää harmaistakin päivistä. ■

Etelä-Pohjanmaan Maanviljelysseura säätiöi omaisuutensa 1960-luvulla. Yhtenä toimintamuotona maatalouden ja maaseudun kehittämiseksi Maanviljelyseuran säätiö jakaa vuosittain stipendejä.

Jouko Uolasta yliagronomi

Tasavallan presidentti on myöntänyt ProAgria Etelä-Pohjanmaan pitkäaikaiselle, monella tapaa ansioituneelle kasvinviljelyn ja maatalousnäyttelyjen ammattilaiselle Jouko Uolalle yliagronomin arvonimen.

Agronomiopintojen jälkeen Jouko on tehnyt koko työuransa eteläpohjalaisen neuvontaorganisaation palveluksessa. Tänä aikana hän on saavuttanut erittäin merkittävän vaikuttaja-, asiantuntija- ja kehittäjäroolin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti erilaisissa maatalouden, kasvintuotannon ja perusparannusten kehittämistoimissa sekä maa- ja elintarviketalouden näyttelytoiminnassa.

Joukon toiminnalle luonteenomaista on oma-aloitteisuus, aktiivisuus, toiminnan tehokas organisointi ja laaja yhteistyö eri sidosryhmien kanssa. Tunnusomaista Uolan toiminnassa on myös se, että hän on suunnannut katseensa tulevaan. Monesti hänen kehittämänsä toimintamallit on otettu käyttöön valtakunnallisesti.

Onnea. Jouko Uola sai yliagronomin arvonimen.

Ympäristöneuvonnan uranuurtaja

Perunanviljely on yksi Uolan keskeisiä neuvonnan kehittämissektoreita. Hukkakauran torjuntatoimenpiteet Uola suunnitteli ja toteutti 1976 ensimmäisen kuntakohtaisen suunnitelman puitteissa Vähässäkyrössä, joka oli yksi pahiten saastuneita alueita koko maassa. Kalkituksen ja salaojituksen edistäjänä Jouko on tehnyt erittäin mittavan työn.

Hän aloitti myös maatalouden ympäristöneuvonnan ensimmäisten joukossa koko Suomessa raivaten tietä maatalousväen asenneilmastossa. Ensimmäinen laaja vapaaehtoinen alue oli Isojoen- Lapväärtinjoen vesistöalue, jossa Suomen ensimmäiset maatilojen ympäristönhoitosuunnitelmat tehtiin vuonna 1987-1988.

Näyttelyosaaja

Uolan huomattaviin saavutuksiin kuuluu maatalousnäyttelytoiminnan toteutus ja kehittäminen. Hän on toiminut kahdeksan maatalousnäyttelyn näyttelypäällikkönä alkaen vuonna 1976 ja päätyen viimeisimpänä vuonna 2006 pidettyyn Farmari-näyttelyyn. Uola on tuonut jokaiseen näyttelyyn uutta ilmettä ja uusia toteutustapoja.

Eteläpohjalaiset maatalousnäyttelyt ovat saaneet sekä näytteilleasettajien että yleisön keskuudessa erittäin suuren suosion. ■

Lämpimästi tervetuloa

yliagronomi Jouko Uolan

neuvoskahville Elinkeinotalolle (Huhtalantie 2) perjantaina 6.2. 2009 kello 14 - 17.00 välisenä aikana.

Yliagronomin toivomuksena on mahdollisten kukkatervehdysten sijasta kartuttaa ProAgria Etelä-Pohjanmaan henkilökunnan työhyvinvoinnin ja liikunnan edistämiseen tarkoitettua tiliä (541901-428873).

Luopumisen TUSKA?

Miia Lenkkeri

Nyt on tila poikien. Luopumisen tuskaa ei ole ilmassa Aila ja Jouko Ylisen uudessa kodissa Nurmon Kertunlaaksossa. Pitkän uran Joukon kotitilalla tehnyt pariskunta päätti jo vuosia sitten, että kun aikanaan tila jätetään jälkipolville, uusi elämä alkaa uudessa kodissa muualla kuin tilan pihapiirissä.

Viime kesänä suunnitelmista tuli totta, kun kahdessa vaiheessa tehty sukupolvenvaihdos oli päätöksessä ja muuttoprojekti sai luvan alkaa. Kovin kauaksi Ailan ja Joukon tie ei vienyt, sillä nykytalon takapihalta pääsee hyvällä säällä parissa minuutissa oikopolkua pitkin tilalle Hevoskorven kylätien varteen. Huonolla säällä pitää mennä virallista tietä pitkin ja matkaa kertyy reipas kahdeksan kilometriä.

– Täällä työt ei ole mielessä, pohtii pariskunta ja kertoo juuri hetkeä aiemmin palanneensa tilalta kotiin. Pojat Hannu ja Heikki rakentavat nuorkarjalle uutta navettaa, ja siinä hommassa tarvitaan apua niin työmaalla kuin muonituspuolellakin.

Elämän kiireisyys ei olekaan vielä tilan luopumisen myötä hiljentynyt, vaan haaveissa siintää jo ensi talvi, jolloin navetta on valmis.

– Jospa silloin olisi enemmän yhteistä aikaa ja näkisi muulloinkin kuin maata mennessä.

Luomun edelläkävijöitä

Tila jatkaa poikien Hannun ja Heikin hoidossa edelleen luomutilana.

– Kun vuonna 1994 pellot laitettiin luomuun, se ei ollut kovin suurta huutoa se, Aila ja Jouko muistelevat.

– Nurmossa oli silloin vain pari muuta tilaa, jotka tekivät saman ratkaisun. Meidän tila oli kuitenkin ainut, jossa maatalous oli pääelinkeino. Se jotenkin vältti meidät siltä, ettemme leimautuneet luomuhaihattelijoiksi. Tosissamme olimme luomun kanssa. Kun

Eläkeläiset. **Aila ja Jouko Ylinen odottavat jo ensi talvea, jolloin on luvassa rauhallinen talvi ilman poikien rakennuskiireitä.**

Emme leimautuneet haihattelijoiksi. Olimme tosissamme luomun kanssa!

Valio 1998 aloitti luomumaitoreittinsä, tilasta tuli kokonaan luomu.

– Kun luomuasioita aikanaan mietimme, kotieläinagrologi Ulla-Maija Leskinen innosti ja tuki asiassa. Ilman tätä tukea, emme luomuun olisi ainakaan ensimmäisten joukossa lähteneet.

Maalissa

Luomu-uran alkumetreillä tilan satotasot olivat päällimmäisenä mielessä. Luomuratkaisu kuitenkin on osoittanut toimivuutensa ja satotasot ovat olleet kelpoja. Ailan ja Joukon käsistä pojille jäikin tila, joka pärjää jatkossakin. Haasteena tosin tälläkin luomutilalla on luomurehun saatavuus.

Vaiheittainen sukupolvenvaihdos tilalla aloitettiin vuonna 2005, jolloin tila yhtiöitettiin ja syntyi Maataloystyhtymä Ylinen ja pojat. Vuonna 2007 prosessi vietiin päätökseen ja tila siirtyi poikien nimiin.

– Meidän kokoiselle lypsykarjatilalla kaksivaiheinen systeemi oli hyvä, sillä työtä sukupolvenvaihdoksessa on riittämiin. Kaksivaiheisuus toi meille myös verotusetuja, Aila ja Jouko Ylinen kertovat ja vetävät samalla takkia niskaan, on aika lähteä Hannun ja Heikin avuksi tilalle. ■

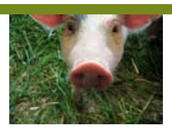

OLETKO SINÄKIN UTELIAS?

Tule opiskelemaan maataloutta Ilmajoelle!

Oppilaitoksen hakukoodi: 1720
Maatilatalouden koulutusohjelma: 149
Maatalousteknologian koulutusohjelma: 519

Lisätietoja:

Koulutuskeskus Sedu, Ilmajoki, Ilmajoentie

miia.uusitupa@sedu.fi
p. 020 124 5700

www.sedu.fi

sedu

PRO Agria

Nautojen ensiapupäivä

ke 18.2.2009 klo 9.30 – 15.00
Etelä-Pohjanmaan Elinkeinotalo,
Huhtalantie 2, Seinäjoki

OHJELMA

9.30 **Avaus**
kotieläinagronomi Arja Talvilahti ProAgria Etelä-Pohjanmaa
9.45 **Naudan kipulääkityksen vaihtoehdot ja kivunhoito**
Nupoutus ja sarvien sahaus
Eläimen lopettaminen
- lopetuspäätöksen tekeminen
- raadonkäsittely
- eläimen kuolinsyyn selvittäminen
ELL Virpi Kurkela
11.30 **Lounas** (omakustanteinen)
12.00 **Synnytysapu**
ELL Ulla Eerola
13.30 **Kahvi** (omakustanteinen)
13.45 **Navetan ensiaputilanteet**
ELL Ulla Eerola
14.30 **Ketjuinformaatiovaatimuksen edellyttämät hoito- ja lääkekirjaukset Nasevaan**
Paula Halkosaari, ETT/Naseva

Ilmoittautuminen 13.2 mennessä koulutus.ep@proagria.fi, 06- 4163400, 040 706 3386 tai osoitteessa www.proagria.fi/ep. Koulutuspäivän hinta on 20 euroa/hlö + alv. Päivä oikeuttaa viljelijän opintorahaan.

Koulutus on osa ProAgria Etelä-Pohjanmaan Maito -hanketta.

Osuiskunta MAITOSUOMI Seinäjoen ammattikorkeakoulu ITS ALUEEN KUNNAT, EVIJÄRVEN, HIRVIJÄRVEN JA HÄRMÄNSEUDUN OSUUSMEIJERIT

Luomua. **Nyt luomukurssilla kaivataan mukaan erityisesti viljatiloja.**

Luomusta haetaan kannattavaa vaihtoehtoa

Miia Lenkkeri

Vuosittain luomuperuskurssille osallistuu kymmeniä osanottajia. Miksi luomu kiinnostaa? Tätä kysyimme viime syksynä Suupohjan luomuperuskursseille osallistuneilta.

– Meidän tila hakee parempia katetuottoja pellolta kun apulannat jää viljelystä pois. Maan parempi kunto pitkällä tähtäimellä painaa myös vaakakupissa.

Monissa vastauksissa luomuvaihtoehdosta kerrotaan hakevan ratkaisua oman tilan kustannuskriisiin.

Kurssilaiset ajattelevatkin luomun tuovan tilalle parempaa kannattavuutta eli isompaa tilipussia. Viljelyn haastavuus ja sitä kautta onnistuminen sekä uuden oppiminen myös kiinnosti kurssilaisia.

– Tehomaatalouden periaatteet on meillä nähty, kaipaamme lisää ymmärrystä viljelyn perimmäisistä perusteista.

Mikä luomutuotantoon siirtymisessä hirvittää-kysymykseen lähes jokainen kurssilainen vastasi rikkakasvit.

– Aivan ensimmäisenä hirvityksen aiheena ovat rikkakasvit. Kurssilla opitun mukaan, niiden kanssa kuulemma kyllä pärjää. Myös luomuun liittyvä byrokratia mietitytti kurssilaisia.

Nyt luomuperuskursseille kaivataan mukaan erityisesti viljatiloja.

– Luomu on varteenotettava vaihtoehto kun viljantuotannon kannattavuus askarruttaa, kotieläinagrologi Ulla-Maija Leskinen toteaa.

– Luomuviljan hinta on kaksinkertain tavanomaiseen nähden ja kaikista valkuiskasveista on huutava puute. Vijanviljelyn ja vakuisrehun omavaraisuus on meillä vain 20 % niiden tarpeeseen nähden. ■

ProAgria Etelä-Pohjanmaan kevään ensimmäinen luomuperuskurssi käynnistyy. Katso ohesta kurssiaikataulu ja ilmoittaudu mukaan.

Luonnonmukaisen tuotannon peruskurssi Seinäjoella(5 pvä)

PÄIVÄ 1, 10.2.2009: Luomuviljelyn talous, Maan viljavuus ja ravinnetaseet
PÄIVÄ 2, 11.2.2009: Lannoitus, biologinen typensidonta; Rikkakasvien torjunta; Palkokasvit
PÄIVÄ 3, 12.2.2009: Luomuviljelyn lait, asetukset ja valvonta, sopimukset; Luomuviljelijän puheenvuoro
PÄIVÄ 4, 16.2.2009: Luomukotieläintalous
PÄIVÄ 5, 17.2.2009: Luomutuotannon markkinat

Ilmoittaudu mukaan 8.2.2009 mennessä Ulla-Maija Leskiselle 040 5045 591. Kurssimaksu, 275 euroa, on tilakohtainen, eikä sisällä ruokailuja/kahveja.

OLEMME TILASI MENESTYKSESSÄ MUKANA!

PRO Agria Etelä-Pohjanmaa

Koulutuspaikkana Etelä-Pohjanmaan Elinkeinotalo, koulutukset kello 9.30 - 15.30.

PRO Agria

Luomutuotannon mahdollisuudet nauta- ja lammastiloilla

pe 13.3.2009 klo 9.30-15.30
Seinäjoki Areena, kokoustila 70 A

Kiinnostaako sinua luomuviljely?
Haluatko tietää mitä vaatimuksia luomuviljelyssä on?

OHJELMA

9.30 **Luomu peltoviljely**
· pellon peruskunto
· viljelykierto
· palkokasvien viljely
Heikki Koskimies, SeAMK
11.15 **Laidunnus**
Ulla-Maija Leskinen, ProAgria Etelä-Pohjanmaa
11.45 **Luomumarkkinat**
Ulla-Maija Leskinen, ProAgria Etelä-Pohjanmaa
12.15 **Lounas** (omakustanteinen)

Iltapäivä kahdessa ryhmässä Nautaryhmä ja Lammasryhmä
13.00 **Luomuvaatimukset naudoille ja lampaille**
14.15 **Kahvi** (omakustanteinen)
14.30 **Luomuruokinta**
Ulla-Maija Leskinen ja Milla Alanco, ProAgria Etelä-Pohjanmaa
15.00 **Viljelijäpuheenvuoro, käytännön kokemuksia luomuviljelystä kotieläintilalla**

ILMOITTAUTUMINEN pe 6.3 mennessä: koulutus.ep@proagria.fi tai puh.06-4163 400, 040-706 3386 tai osoitteessa www.proagria.fi/ep. Koulutuspäivän hinta on 20 /hlö + alv. Koulutus on osa ProAgria Etelä-Pohjanmaan SikaNauta -hanketta.

Alueen kunnat

Sarka -extra

SARKA
Maatilarakentaminen, metsä- ja energiamessut
Seinäjoki Areena 6.-7.2.2009

Nyt keskitytään MAATILARAKENTAMISEEN!

Hyvältä näyttää. **Lukuisia työtunteja ja valintoja pitää tehdä ennen kuin navetta on käyttökunnossa. Investoinnin alussa kannattaa käydä tutustumassa muiden tekemiin navettaratkaisuihin.**

Nyt kannattaa olla asialla. Seinäjoki Areena täyttyy maatilarakentamisen, metsä- ja energia-alan näytteilleasettajista SARKA-messuilla helmikuun ensimmäisenä viikonloppuna.

ProAgria Etelä-Pohjanmaa on messuilla mukana esitellen investointiprosessia kaikkine kiemuroine ja vaiheineen. Kaikki investoinnin läpikäyneet sen nimittäin varmaan tietävätkin, että investointi vaatii paitsi rahaa, mutta myös aikaa ja tiukkaa asiantuntemusta onnistuakseen.

Sarka-messujen kunniaksi olemme keränneet tuhdin lukupaketin rakentamiseen liittyen. Olemme koettaneet pohtia rakentamista artikkeleissamme sellaisista näkökulmista, joita ei aina rakentamisvaiheessa osata ottaa huomioon, vaan epäonnistumisia joudutaan mahdollisesti ratkomaan kalliin investoinnin valmistuttua. ■

Tervetuloa vieraaksemme Sarka-messuille. Odotamme sinua osastolla M2.3. Käytämme oman puheenvuoromme myös messulavalla otsikolla Investointi on monen tekijän summa sekä perjantaina että lauantaina kello 14.45.

Maatilarakentamisen merkeissä tavataan!

PRO Agria

TAITTO-OVET
* kevyt käyttää
* hyvin eristävä
* mittatilaustyönä
* lähes huoltovapaa
* myös konekäyttö
FINDOOR
www.finndoor.fi p. 0208 384 530

Suunnittelu vaatii harkittuja kompromisseja

Sari Perälä
Kotieläinagrologi

Lypsykarjanavetta on pitkäaikainen investointi. Huolellisella ennakkosuunnittelulla pyritään välttämään myöhemmät virheet. Suunnitteluun kannattaa panostaa ja käyttää apuna eri asiantuntijoita.

Lähtökohtana suunnitelmille on tilan oma visio tulevaisuudesta. Visio tarkentuu eri keskustelujen ja suunnittelujen kautta. Investointia mietivän tilan kannattaa pyrkiä mahdollisimman paljon hakemaan oppia muilta. Miksi tehdä itse samoja virheitä, mitkä muut ovat jo todenneet.

Laajennusvara kannattaa aina jättää!

Tuottava eläin

Navettasuunnittelu on aina kompromissien tekemistä. Usein taloudelliset resurssit määräävät sen, mihin lopulta päädytään. Eläinten hyvinvointi pyritään ottamaan mahdollisimman hyvin huomioon, sillä hyvinvoiva eläin on myös tuottava eläin.

Lehmän tärkeimmät tehtävät navetassa ovat syöminen, lypsäminen, lepääminen ja märehtiminen. Kun näille on varattu hyvät toteutumisedellytykset ollaan jo pitkällä.

Rehustus

Navetan ohella joudutaan miettimään myös kone- ja työketjujen suunnittelua sekä laajemmat rehuvarastot. On eri asia hankkia riittävä rehustus 20 kuin 120 lehmälle. Jo ennen investointia on pitänyt hankkia lisää peltoa joko ostamalla tai vuokraamalla. Myös nämä muut oheiskustannukset on otettava huomioon.

Vaihtoehtona voi myös miettiä ratkaisua, jossa itse keskitytään navettaan ja joku muu yhteistyökumppani hoitaa rehuntuotannon esim. naapurin kasvinviljelytila.

Ei lehmää säkissä

Tilan taloudellisen tuloksen kannalta on tärkeää, että tuotanto saadaan pyörimään täydellä kapasiteetilla suhteellisen nopeasti investoinnin valmistumisen jälkeen. Rahoituslaskelmat on tehty sen varaan, että tuotanto pyörii täysillä. Usein tämä edellyttää eläinten hankkimista ulkopuolelta.

Eläinten ostoissa tulee huomioida eläintautien siirtymisen riskit. Ei kannata ostaa lehmääkään säkissä, vaan varmistua kunnolla taustoista.

Navetan käyttöönotossa on kaikki uutta niin eläimille kuin ihmisille. Kaikkia hienouksia ei välttämättä tarvitse kerralla osata käyttää, vaan ne voi ajan kanssa opetella työn lomassa. ■

Vuoden vanha. **Kuortanelaisella Laitilan tilalla on vuoden vanha navetta. Perheellä onkin tuoreessa muistissa se, että suunnitelmat pitää tehdä hyvin ennen kuin todellinen rakentaminen alkaa.**

Laskelmat kuntoon

Timo Pajula
Talousneuvonnan päällikkö

Investointihakemuksen liitteeksi tarvitaan elinkeinosuunnitelma, jonka yhteydessä esitetään aiotun toimenpiteen talouslaskelmat. Pienimuotoisimmissa investoinneissa, kuten lämpökeskus, yhteiskone ja salaojitus, riittää veroilmoituksen pohjalta tehty kassajäämälaskelma. Muissa investoinneissa tarvitaan laajemmat kannattavuus- ja maksuvalmiuslaskelmat, joita selviää yrittäjätulo, kannattavuuskerroin sekä omavaraisuusaste.

Mistä laskelmien tekemisessä on kyse?

Laskelmien tarkoituksena on varmistaa, että yrittäjä selviää investoinnista ja että investointi on järkevä tilan tavoitteiden sekä taloudellisen tuloksen kannalta. Laskelmissa selvitetään maatilan tämän hetkinen taloustilanne, mistä rahat tulevat ja mihin rahat kuluvat? Mitä jää viivan alle?

Seuraavaksi laskelmaan suunnitellaan investointi. Ensin kustannuspuolelle määritetään kaikki investoinnista aiheutuvat menot ja niiden toteutumisaika vuoden tarkkuudella. Tämän jälkeen laskelmaan määritetään investointimenojen rahoitus: Paljonko on mahdollisuus saada avustusta ja korkotukilainaa? Paljonko niiden lisäksi tarvitaan mahdollisia säästöjä tai ns. kovaa pankkilainaa?

Kustannusarviot ja TE – keskusten laskemat ohjekustannukset lasketaan ilman arvonlisäveroa. Tämän vuoksi laskelmissa tulee huomioida myös maksettaviin laskuihin sisältyvä arvonlisävero. Lisärahoituksen tarvetta syntyy myös siitä, että korkotukilaina voi nostaa vain määräerissä investoinnin valmiusasteen mukaan. Myönnetyn avustuksen saa myös vasta investoinnin valmistuttua. Ennen avustuksen ja korkotukilainan saamista on yleensä kuitenkin maksettava monia investointiin liittyviä laskuja.

Suuren tilakoon kulut

Lisäksi tuotannon laajentaminen esimerkiksi eläinaineksen lisääminen ja seuraavan vuoden rehujen hankkiminen investoinnin aikana vaativat rahoitusta. Tilalla on helposti vähintään vuoden ajan suuremman tilakoon kulut ennen kuin tila saavuttaa myös suuremman tilakoon tulot. Pankin kanssa onkin hyvä neuvotella mahdollisesta lisärahoitusmenettelystä siltä varalta, että jostain syystä aiheutuu odottamattomia menoja, joita ei ole osattu suunnitella etukäteen. Tässä vaiheessa kannattaa olla nöyrä, eikä rajatta uskoa oman hartiapankkinsa vahvuuteen.

Maksuvalmius

Kolmantena vaiheena laskelmassa on kannattavuuden ja maksuvalmiuden kehittyminen investoinnin jälkeen. Siihen vaikuttavat merkittävästi investointiin saatu rahoitus, lainojen takaisinmaksuajat sekä tulevat ylläpito – ja jatkoinvestointitarpeet. Tuotannon tehokkuus on tietenkin avainasemassa, mutta sen suhteen laskelmassa kannattaa olla realisti. Kokemuksen mukaan uudessa tuotantoyksikössä vierähtää 2-3 vuotta harjoitellessa uusille toimintatavoille. Laskelma kannattaa olla aina hieman alavireinen heti investoinnin jälkeen. Tämän on myös hallinto ymmärtänyt ja sen vuoksi kriittistä yrittäjätuloa tarkastellaankin laskelman viidennen suunnitteluvuoden kohdalta.

Näiden asioiden selvittämisessä ammattitaitoisesti tehty verokirjanpito on ensisijaisen tärkeää. Kun kirjaukset on tehty oikein sekä riittävällä erittelyllä oikeille tileille, lähtötiedot on helppo poimia laskelmaan. Mitä tarkemmin tulot ja menot pystytään erittelemään, sitä tarkemmin laskelmassa voidaan arvioimaan suunnitellun investoinnin vaikutusta tilan tuloihin ja menoihin. Tämä on hyvä ottaa puheeksi veroilmoitusten teon lähestyessä oman tilitoimiston kanssa. ■

Mammat poikimaan. **Erotteluosan parsien etuaidasta ja poikimakarsinan portista saadaan muodostettua poikimakarsinaan suora käytävä. Erotteluosassa on kolme makuupartta, joista keskimmäisestä saadaan niskaputki pois. Tästä lehmät kuljetetaan poikimakarsinaan.**

Luupäät liikkeelle!

Sari Perälä
Kotieläinagrologi

Hikeä, tuskaa ja ärräpäitä – pahimmillaan tällaista on eläinten siirtely navetassa. Jokainen tietää eläinliikenteen ongelmakohdat navetassaan. Nämä korjaamalla helpotettaisiin eläinten kulkua ja omaa työtä. Navetan suunnitteluvaiheessa eläinliikenteen miettiminen on yksi tärkeitä asioita. Kerran kunnolla tehty helpottaa eläinten siirtoa jopa seuraavat 30 vuotta.

Ruokintapöydän ylimenopaikan suojavanerit kääntyvät aidoiksi. Eläinten kuljetus helppoa ja rehuhygienia säilyy. Jos paikka pitää ylittää raskailla koneilla, niin silloin suojaamiseen tarvitaan metallilevyt.

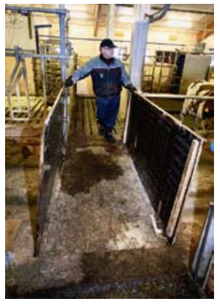

Eläinten siirtelyä navetassa on aina, oli sitten kyse pihatosta tai parsinavetasta. Parsinavetasta eläimet pitää saada vähintäänkin laitumelle jouhevasti. Myös teurasautolle on tarvetta ajoittain. Nuorkarjaa joudutaan siirtämään aika usein isompiin tiloihin niiden kasvaessa. Pihatossa siirtelyä on päivittäin mm. lypsylle, poikimaan, siemennykseen ja erilaiset eläinten erottelut. Siirtojen onnistumiseen vaikuttaa hoitajan käyttäytyminen, miten osataan käyttää hyödyksi eläinten luontaista käyttäytymistä sekä erilaiset rakenneratkaisut.

Portit

Porttien sijoittamisella helpotetaan eläinten ohjailua. Tiloihin, mistä eläimiä joudutaan kuljettamaan säännöllisesti, kannattaa suunnitella kiinteitä tai siirrettäviä portti- ja aitaratkaisuja. Mitä isompi karja, sen tärkeämpää on kestävät, hyvin toimivat ja oikein sijoitetut porttijärjestelmät. Hyvin toimiessaan näillä edistetään helppoa, nopeaa ja ennen kaikkea turvallista eläinten käsittelyä. Porttien sijoittelussa voidaan ottaa huomioon erilaiset hätätilanteet mm. toiminta tulipalon yhteydessä.

Karsinoiden ja käytävien porttien käyttökelpoisuuden ratkaisee lukitussysteemien toimivuus. Helpot ja varmatoimiset lukitukset tulee avattua ja porttia käytettyä. Jos ensin pitää lähteä etsimään jakoavainta mutterin aukaisemiseen, niin käyttötarkoitus taitaa jäädä toteutumatta.

Porttien sijoittamisessa mietitään mihin suuntaan ne aukeavat ja kääntyvät sekä mihin asentoihin ne voidaan lukita. Käteviä ovat 180 astetta kääntyvät portit, jolloin eläinten siirrot molempiin suuntiin onnistuu. Ihmisten kulkua helpottamaan kannattaa väliaitoihin tehdä ns. pujahtamisaukkoja, joista pääsee kätevästi ilman porttien aukaisuja kulkemaan. Näistä pääsee tarpeen vaatiessa nopeasti turvaan käytävälle.

Pohdi huoltokäytävää

Eläintilojen ympärillä kiertävät huoltokäytävät ovat monen tilan mielestä hyvä ratkaisu. Käytävältä voi eläimiä häiritsemättä tehdä tarkkailukierroksen. Tiloilla käytetään näitä käytäviä eläinten siirtoihin. Myös, jos karsinasta on tarvetta erotella yksi eläin, se saadaan kätevästi kuljetettua huoltokäytävää pitkin. Näin rehuhygienia on turvattu, kun eläintä ei tarvitse siirtää ruokintapöydän ylitse. Näillä huoltokäytävillä voidaan säilyttää myös kuivikkeita, josta niitä on helppo vetää makuuparsiin tarpeen mukaan.

Siemennys ja hoitokarsinoihin kannattaa laittaa lukittavaa etuaitaa, jolloin tarvittaessa eläinten hoitotoimet on helppo järjestää, kun eläin saadaan kiinnitettyä. Lukittavaa etuaitaa suositellaan myös hiehokarsinoihin, ellei hiehoja tuoda erikseen siemennyskarsinaan.

Teurasliikenne

Välitys- ja teuraseläinliikenteen kulut navetalle täytyy miettiä tarkoin ennen rakentamista. Monella tilalla eläimet kuljetetaan edelleen rehuladon kautta. Hygieenisintä olisi erillinen lastaustila.

Navetan sivuilla olevista ulko-ovista uloskäynti pihalle tapahtuu myös kätevästi, eikä tarvitse kiertää koko navettaa. Näistä väliovista eläin voidaan laittaa teuraaksi tai viedä sorkkahoidettavaksi. Joskus sattuu yllättäviä menehtymisiä, jolloin raato pitää saada navetasta pois.

Lantakäytävien päissä olevat ovet antavat suoran linjan vetää eläin navetasta. Miten raato poistetaan poikima- ja sairaskarsinasta kannattaa myös miettiä etukäteen. ■

Liukuovi tai teleskooppiaita säästää tilaa.

Lehmäkö tyhmä? Paluunestoporttiin on pitänyt asentaa tuplavarmistus, että lehmät eivät kulje väärään suuntaan.

Lantakäytävän päässä, kokoojakuilun liittymäkohdassa, voidaan lehmien pääsy raapalle estää aidalla. Sorkat pysyvät puhtaana ja lantaa ei levity takaisin pihattoon. Raapan huolto-toimet onnistuvat välitilassa lehmien häiritsemättä. >>

Nuorkarjakarsinoihin eläinten jako onnistuu hyvin tällaisen ns. jakosuppilon avulla, josta portit aukeavat molempiin karsinoihin. >>

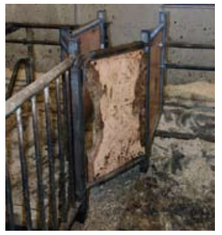

Sikatalouden investointituet

Juha Peltokangas
Sikatilaneuvoja

Uusien tuotantorakennusten rakentamista ei sikataloudessa ole viimeaikoina tuettu.Tälläkään hetkellä ole tietoa milloin tukihanat seuraavaksi aukeavat. Sikatiloilla tukea saadaan tällä hetkellä sikalan peruskorjauksiin sekä hygieniaolosuhteiden parantamiseen.

Peruskorjauksien tukimuoto on korkotukilaina sekä avustus. Korkotukilainaa on mahdollisuus saada 70 prosenttia ja avustusta 15 prosenttia kustannusarviosta tai Te - keskuksen yksikkökustannushinnoista, riippuen siitä kummalla laskutavalla kokonaiskustannus jää pienemmäksi. Nuoret viljelijät, eli viljelijät jotka ovat alle 40 vuotta vanhoja ja jotka ovat aloittaneet tilanpidon alle viisi vuotta aikaisemmin, saavat korkotukilainaa 70 prosenttia ja avustusta 25 prosenttia hankkeen kustannusarviosta tai yksikkökustannuksista. Korkotukilainojen koroista valtio maksaa maksimissaan 4 prosenttia ja viljelijä vähintään yhden prosentin. Tällä hetkellä korot ovat niin matalalla, että viljelijän maksettavaksi mahdollisesti jää vain tuo yksi prosentti.

Hygieniaolosuhteiden parantamiseen on mahdollista saada avustusta 75 prosenttia hankkeen kustannuksista. Hygieniaolosuhteiden parantamista on esimerkiksi sikasuihkujen hankkiminen, raatojen keräilykonttien hankkiminen sekä raatojen polttolaitoksen rakentaminen.

Hakupapereiden tekemiseen kannattaa käyttää neuvojien apua. Sikalan peruskorjaustukien hakemiseen tarvitaan lupien sekä veropapereiden lisäksi laajempi elinkeinosuunnitelma tarvittavine laskelmineen ja liitteineen. Tämän laatiminen ilman asiantuntijan apua on hyvin hankalaa. Hygieniaolosuhteiden parantamista koskevien tukien hakemiseen riittää muiden hakupapereiden lisäksi suppeampi elinkeinosuunnitelma tarvittavine liitteineen ja laskelmineen. ■

- Pohjatutkimukset
- Vesihuoltosuunnitelmat
- Kunnallistekniikan suunnittelu
- Maanrakennustöiden laadunvalvonta
- Tärinämittaukset
- Mittauspalvelut

SUUNNITTELUTOIMISTO
ALUETEKNIIKKA OY
ASEMAKATU 1, 62100 LAPUA
PUH. 06–4374 350, FAX 06–4374 351
MATKAPUH. 0400–868162

- http://www.aluetekniikka.com/

Pohjalaiselta tehtaalta maatalousrakennuksiin runko- ja kattorakenteet paikalleen asennettuna!
Meiltä pilari-palkkirungot ja **Novaroof** -kattoelementit.
Teemme tarvittaessa koko hankkeen rakennesuunnittelun.
Pyydä meidät mukaan jo hankkeen alkuvaiheessa.

NovaRoof Oy
Tuottajantie 29, 60 100 Seinäjoki, 06-4144 095

MILKILO -pesu- ja talousjäte-vesien puhdistamo maatiloille!
MILKILO -panospuhdistamo on varmatoiminen ratkaisu maitotilan pesuvesien ja talousjätevesien puhdistukseen. Sen perustana on luja ja saumaton erikoiskuitubetonisäiliö, joka pysyy paikoillaan ja kestää pohjaveden nosteen ja maaperän paineen.
Varmatoimista Atomar-puhdistustekniikkaa 35v. kokemuksella!
Biologis-kemiallinen MILKILO-panospuhdistamo sisältää kaikki kokonaisprosessin vaatimat allasosat, ts. pumppaukset, ilmastuksen ja kemikalioinnin. Prosessin ohjaus perustuu moderniin säätötekniikkaan. Käytännöllinen AI- kyynellevyverhoiltu ohjaus-ja koneistokaappi sijoitetaanpuhdistamon päälle.

Soita meille-toteutetaan yhdessä talouteesi parhaiten sopiva jätevesiasetuksen määräykset täyttävä puhdistamo. Tähän mennessä rakennettu n.120 maitotilapuhdistamoa ja lähes kaikki suomen meijeripuhdistamot .

Atomar
info@atomar.fi www.atomar.fi
Hämeenkatu 14C15, 33 100 TAMPERE
puhelin: 03-212 9336, 040-503 62 40
fax: 03-343 92 44

Rudus
Nummentie 12, 61 300 KURIKKA
Avoinna ark. 8-16, Puhelin: 020 447 4350
fax: 020447 4355, www.rudus.fi

Uusi ovi saa työnteon taas sujumaan

Kiinni, auki, kiinni, auki. Kuukaudesta toiseen, vuodesta toiseen. Sitä on oven elämä. Toimiva ovi on tärkeä osa työturvallisuutta, terveyttä ja energiansäästöä.

Turner osaa ovet. Soita asiantuntijalle!
Soita meille 0207 330 330 ja kysy lähin edustajasi! www.turner.fi
Turner

Lypsyllä. Kun edessä on oman tilan lypsyjärjestelmän valinta, tulevaisuuden suunnitelmat voivat ratkaista valinnan.

Pihaton lypsyjärjestelmän valinta

Marika Kellokoski
Kotieläinagrologi

Lypsyjärjestelmällä on väliä. Markkinoilla on monenlaisia jäjestelmiä. Niistä omalle tilalle sopivimman löytäminen vaatii tutustumista konkreettisesti erilaisiin vaihtoehtoihin ja niissä työskentelyyn. Erilaisia lypsyjärjestelmiä ovat tandem-, kalanruoto-, takaalypsy- ja karusellilypsyasemat sekä automaatti eli robottilypsy.

Lypsyjärjestelmää valittaessa on hyvä pohtia niiden soveltuvuutta omalle tilalle sekä tulevaisuuden suunnitelmia: lehmämäärä, lypsäjien määrä, lypsytyön ajankäyttö, omat kiinnostuksen kohteet ja lypsyaseman tilantarve ovat asioita, joihin suunnitteluvaiheessa tulee löytyä vastauksia ja niiden pohjalta voi luoda raamit lypsyjärjestelmän valinnalle ja oikeille ratkaisuille.

Kokoomatila

Lypsyasemaa suunniteltaessa tulee huomioida myös kokoomatila eli lehmien odotusalue. Lypsyaseman käytön sujuvuus riippuu suurelta osin eläinliikenteestä, lehmien siirtymisestä lypsyasemalle ja sieltä pois. Jos lehmät ovat odotusalueella ja kulkevat ripeästi lypsyasemalle ja sieltä pois, vähentää se lypsyyn kuluvaa aikaa. Myös lypsyasemalta poistumisreitti tulee olla helppo ja nopea, pintamateriaaliltaan pitävä lehmän kannalta.

Tandem

Tandem –lypsyasemalle lehmät tulevat yksitellen ja lähtevät sieltä lypsyn päätyttyä. Tämäntyyppisillä asemilla lehmä voi lypsää rauhallisesti omassa boksissaan ja lypsäjä näkee koko lehmän ja utareen. Tässä asematyypissä ei hidas lehmä aiheuta lypsyn hidastumista paljoa. Tandem –asema vie tilaa enemmän kuin muut lypsyasemavaihtoehdot.

Kalanruoto

Kalanruotoasema on yleisin käytössä oleva lypsyasematyyppi. Kalanruotolypsyasemalle lehmät tulevat ryhmänä ja asettuvat noin 30 asteen kulmaan lypsäjään nähden. Lypsäjä näkee hyvin lehmän utareen, mutta vain osan lehmästä. Tässä asematyypissä hidas lehmä hidastaa koko

ryhmän lypsyltä poistumista. Kalanruotoasemalla lypsäjän työskentelymatka on lyhyempi verrattuna tandem-asemaan.

Takaalypsy

Takaalypsyasema eli rinnakkaislypsyasema on isojen navettojen lypsyjärjestelmä. Tässä asematyypissä lehmät menevät rinnakkain ja lypsy tapahtuu takaapäin. Lehmät tulevat ja poistuvat lypsyltä ryhmänä. Lypsäjän työskentelymatka on lyhyempi kuin kalanruotoasemalla. Lehmän kokonaisvaltainen tarkkailu on vaikeaa tällä lypsyasematyypillä. Takaalypsyasemalla

on yleisesti käytössä nopea poistuminen eli lypsyaseman sivuportit nousevat ylös lehmien lähtiessä lypsyltä ja poistuminen on nopeampaa kuin lehmien kulkiessa peräkkäin pois asemalta. Tämä poistumistapa on mahdollista saada myös kalanruotoasemille. Näissä edellä kuvatuissa lypsyasemissa, lypsypaikkojen lisääminen myöhemmin on mahdollista ja usein lypsyasemaa tehtäessä tehdään valmiiksi laajennusvara.

Karuselli

Lypsykaruselli on isojen tilojen lypsyjärjestelmä, tässä lypsy voi tapahtua joko ympyrän ulko- tai sisäkehältä. Lehmät voivat olla ryhmittyneinä 30 asteen kulmaan tai lypsy voi tapahtua takaapäin. Erilaisia vaihtoehtoja lypsykaruselleista on olemassa. Tässä lypsyjärjestelmässä lypsäjä pysyy paikallaan lehmien liikkuessa eteenpäin lypsyn aikana. Karusellilypsyasema ei ole laajennettavissa jälkeenpäin.

Robotti

Automaattilypsy eli lypsyrobotti on yksi vaihtoehto lypsyn järjestämiseen. Tässä järjestelmässä lehmät kulkevat itsenäisesti lypsylle ja sieltä pois. Lypsäjälle (navettatyöntekijälle) jää tässä järjestelmässä tarkkailijan rooli, joka huolehtii lehmäkohtaisesti riittävän lypsyn toteutumisesta puuttumatta kuitenkaan itse lypsytapahtumaan.

Investoivien tilojen on mahdollista käydä tutustumassa Maito-hankkeen kautta tiloilla, joilla on erilaisia lypsyjärjestelmiä käytössä. ■

Lisätietoja navettakohteista ja tutustumiskäynneistä: ProAgria Etelä-Pohjanmaa, Arja Kujala 040 7598 618, arja.kujala@proagria.fi.

tandemasema	kalanruotoasema	takaalypsyasema	karuselli	automaattilypsy
+ lehmäkohtainen tarkkailu + laajennettavuus	+ nopea + laajennettavuus	+ nopea laajennettavuus + lypsyergonomia	+ nopea	+ lehmäkohtainen + joustavat työajat
- asema vie paljon tilaa - lypsäjälle pitkä matka	- yleisin asematyyppi - hitaat lehmät hidastaa koko porukan lypsyä	- hitaat lehmät hidastaa - ei lehmäkohtaista tark kailumahdollisuutta	- ei voi laajentaa - hitaat lehmät hidastaa	- vaatii hyvän utare-rakenteen - huoltokustannus
määrä: max. 70 lehmää	määrä: 30 lehmästä ->	määrä: 60 lehmästä ->	määrä: 70 ->	määrä: max. 70 lehmää/robotti

Vasikoiden olot kuntoon

Iglut. Saksalaisilla tiloilla vasikkaigluja käytetään hyvällä menestyksellä.

Sari Vallinhovi
Kotieläinagrologi

Vieläkin törmää niihin ajatuksiin että nuorkarjatilat ovat tuottamatonta tilaa, koska siellä kasvaa vain vasikoita. Kuitenkin hyvät karsinaolosuhteet takaavat parhaan mahdollisen alun tulevaisuuden lehmälle. Vasikka tarvitsee raikasta ilmaa, muttei vetoa, joten vasikkaosaston sijoittaminen samaan tilaan lypsylehmien kanssa ei useinkaan ole järkevä ratkaisu. Suurissa eläinmäärissä tarttuvat hengitystietaudit leviävät helpommin. Erillinen osasto, missä on oma ilmanvaihto ja jopa mahdollisuus lisälämmitykseen kosteuden poistamiseksi, on todettu hyväksi ratkaisuksi. Vasikka pärjää hyvin kylmässäkin, kunhan sen makuualusta on kuiva ja vedoton. Tämän vuoksi iglukasvatus on rantautunut suomalaisillekin tiloille.

Tilaa ja pehmeyttä

Vasikan lihaksisto ja luusto kehittyvät parhaiten, kun se saa tarpeeksi tilaa hyppiä ja liikkua muiden lajitovereidensa kanssa. Tämä vaatii pinta-alan lisäksi myös luistamattoman ja kuivan pohjan. Lattia voi olla vaikka olkipohjaa, kumimattoa, ritilää tai betonia, kunhan lannanpoisto on hoidettu kunnolla. Makuualusta voi olla erillinen kuivikepohjainen osasto, vinokuivikepohja tai parsipeti; tärkeintä on kuitenkin riittävä tila, puhtaus, vedottomuus ja kuivitus. Kuivikkeiden levitys ja lannanpoisto kannattaa miettiä tarkkaan, ettei tule tehtyä itselle mahdotonta työmaata. Siitä kuitenkin lähdetään, että vasikoiden karsinoissa kuljetaan lantakolan kanssa, jotta vasikat kesyyntyvät ja tottuvat käsittelyyn. Sen vuoksi karsinaan tulee päästä helposti, ettei tarvitse kaahia aitojen yli. Kuivikkeille on hyvä miettiä myös paikkansa, ettei homma kaadu siihen että korveeta on työläs kannella läpi navetan.

Ruokinta- ja vesipisteet

Vasikan ruokinta tehdään myös mahdollisimman yksinkertaiseksi, mutta toimivaksi. Riittävästi ruokintatilaa korsirehulle ja väkirehulle – vasikat syövät ryhmäkarsinassa kilpaa ja näin jokaisella tulee olla riittävästi pöytätilaa. Jos vasikoille tehdään oma osasto, mietitään myös, kuinka sinne rehut saadaan. Missä on varasto juomarehuille ja vasikkarehuille, kuinka juoma-astiat pestään jne. Yleensäkin juoma-automaatin tai hapanjuottoasti-oiden sijoitus tulee tietää jo suunniteltaessa, jotta vesipiste ja mahdollisuus pestä (viemärikaivot) tulevat jo piirustuksiin mukaan. Pohdittava on, käytetäänkö maitoa vai juomarehuja. Vasikalla tulee olla jatkuvasti raikasta, puhdasta vettä saatavilla. Vesinipat kuuluvat jo museotuotteisiin, läpälliset vesikupit tai uimurikupit asennetaan karsinoihin niin, että niistä on helppo juoda, mutta myös helppo pitää puhtaana.

Missä tilaa toimenpiteille?

Hyvä on miettiä myös, kuinka hoidetaan vastasyntynyt ja ternijuotolla oleva vasikka. Parhaimmat kasvutulokset saa, mikäli vasikat pidetään yksilökarsinassa niin kauan kun napa on kuivunut ja siirretään vasta sen jälkeen ryhmään. Jos jokin vasikka sairastuu, yksilökarsinaan on helppo ottaa vasikka tehotarkkailuun hetkeksi. Mikäli yksilökarsinoita ei haluta käyttää, pitää ryhmäkarsinassa olla mahdollisuus eristää vasikka toisista esim. siirrettävän aidan avulla. Ryhmäkarsinaan kannattaa suunnitella paikka nupoutusta, lääkintää ja merkintää varten, ettei aina tarvitse leikkiä rodeota, kun jotain hoitotoimenpiteitä tehdään. ■

KYRÖ
LÄMPÖKESKUS
Yli 150 kohdetta jo toiminnassa. Uutuutena kattiloissa automaattinuohous. Portaaton ohjausautomatiikka hapisäädöllä. Patentoitu arinamallisto 125 - 1500 kW.
Tankopurkainsyöttölaitteet ja varusteet.

KYRÖN HUOLTOASENNUS, Vahasuontie 40, 21600 Kyrö
puhelin (02) 486 0191, telefax (02) 486 6591,
gsm 0500 780 112, juha.eskola@kha.fi, www.kha.fi

MIEDOSTA KESTÄVÄT TERÄSOVET TUOTANTORAKENNUKSIIN
Valmistamme lehti,pari ja taitto-ovet
Liuku ja liukupalo-ovet määrämitoin

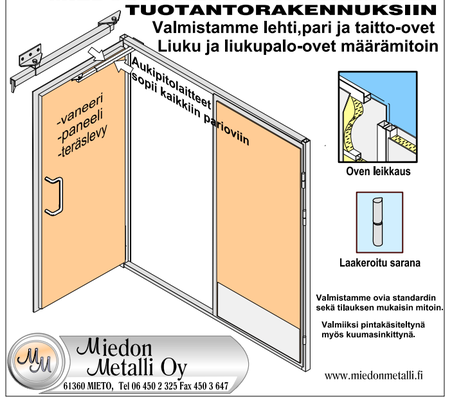

Edes YKSI ajatus toimivalle maatilapihalle

Anna Wahlberg
Maisemasuunnittelija

Kun ryhdytään rakentamaan, ensimmäisenä ei ole mielessä pihan toimivuus. Alkumetreillä ajatukset pihaan liittyen ovat kuitenkin suotavia, sillä tehtyjä tuhoja, kuten puun juuriston vahingoittumista, ei saa peruttua rakennuksen valmistuttua. Rakennusvaiheessa tontille tuodaan paljon painavaa materiaalia, joka sijoitetaan odottamaan käyttöään milloin minnekin.

Jos tontilla halutaan säilyttää jotakin kasvillisuutta, tässä vaiheessa pitää olla viimeistään asialla pohtimassa, säilytetäänkö vanhaa vai istutetaanko uutta. Esimerkiksi puut pitää istuttaa heti kun siihen on mahdollisuus, sillä puun kasvaminen edes puun näköiseksi kestää vähintään 10 vuotta.

Usein tiloilla herätään vasta monen vuoden päästä rakentamisesta huomaamaan, että tuulensuoja puuttuu tai konehalli pitäisi saada istutettua maisemaan nykyistä paremmin. Muutaman ajatuksen suominen maisemalle ja pihamaalle rakennusaikana auttaisi kuitenkin monessa murheessa.

Samaa sävyä. Kun uutta rakennusta suunnitellaan, tai vanhaa maalataan, värillä on väliä. Maiseman kannalta on tärkeää, että rakennukset sopivat sävyltään toisiinsa, kuten kuvassa.

Monta toivetta ja tarvetta

Maatilan pihapiirissä yhdistyy sekä työ että vapaa-aika. Pihaa suunniteltaessa tuleekin ottaa huomioon kaikkien osapuolten tarpeet ja toiveet. Maatilojen pihapiirit ovat suuria, joten järkevän hoidon ja toimivuuden kannalta selkeät linjat antavat huolitellun yleisilmeen. Kehittyvän tilakeskuksen toimintojen suunnittelussa ja sijoittelussa kannattaa hyvissä ajoin paneutua selkeiden tilanrajausten, meluhaittojen vähentämisen, helppokulkuisuuden ja helppohoitoisuuden kysymyksiin.

Minne ajoneuvot?

Vieraamman kulkijan saapuessa pihapiiriin katse jo etsii pysäköintipaikkaa. Vaikka työkoneet vaativat tilansa, pääoven eteen ei välttämättä tarvitse traktoria pysäköidä. Tilaa järjestetään sekä perheen omille että vierailijoiden henkilöautoille lähelle tulotietä. Toivottu pysäköimispaikka'merkitään esimerkiksi pensasryhmällä ja mahdollisesti valaisimella ja reunakivellä.

Valaistuksella on väliä

Nykyisen valosaasteen aikana maaseudulla näkyy vielä tähtitaivas. Talouskeskuksen valaistus on tarpeellinen, mutta liiallisuuteen ei pidä ryhtyä. Esimerkiksi koko illan palavat halogeenivalonheittimet tuhlaavat sähköä. Sopivissa kohdissa sijaitsevat valaisinpylväät tai seinävalot hämärä- ja kellokytkimellä ohjattuna antavat riittävän kulkuvalon pimeään aikaan. ■

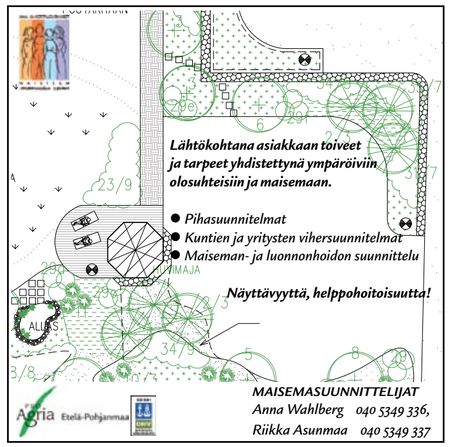

Laatta rajaa. Laatoitus on toimiva ratkaisu kun halutaan erottaa oleskelualue esimerkiksi kulkutiestä tai pysäköintipaikasta.

Valolla on väliä naudoillekin

Helena Telkänranta

Eläintilojen suunnittelulla on suuri vaikutus tuotantoeläinten terveyteen, tuotokseen ja hyvinvointiin. Eräs tärkeä tekijä on valaistus. Se vaikuttaa kaikkiin tuotantoeläimiin, mutta tässä keskitymme tarkastelemaan sen merkitystä naudoille.

Tutkimuksia valon vaikutuksesta nautoihin on tehty vasta melko lyhyen aikaa. Eniten on tutkittu valon vaikutusta tuotokseen ja kasvuun. Tulevaisuudessa tutkimus näyttäisi antavan keinoja myös siihen, miten valaistuksen suunnittelulla voidaan ohjata nautojen käyttäytymistä ja parantaa niiden hyvinvointia.

Valo. Nauta tarvitsee sopivassa suhteessa valoa sekä pimeyttä.

Kohti valoa

Naudalla on tunnetusti taipumus hakeutua hämärästä kohti valoa. Maailmalla tätä on viime aikoina alettu hyödyntää aiempaa enemmän kuljetusautoon lastaamisen yhteydessä ja teurastamoissa. Etenkin vieraassa ympäristössä naudan myös on helpompi kävellä tasaisesti valaistua käytävää pitkin kuin sellaista, johon lankeaa jyrkkiä varjoja.

Nautojen haluttomuutta astua varjoon on joskus selitetty sillä, että niillä olisi huono näkö. Syy on pikemminkin päinvastainen: tutkimusten mukaan naudan näkö on suunnilleen yhtä hyvä kuin ihmisen, mutta kontrastien erotuskyky on niillä parempi kuin meillä. Siksi valoisan ja varjoisan pinnan välinen ero näyttäytyy naudalle suuremmalta kuin meille.

200 luksia

Riittävällä valolla on oleellinen vaikutus nautojen hyvinvointiin. Suositusten mukaan navetan valaistuksen nautojen silmien tasolla on tarpeen olla noin 200 luksia. Tämä on valonvoimakkuus, jonka ihminenkin kokee jo selvästi valoisana: sama 200 luksin suositus on annettu esimerkiksi koulujen työtilojen valaistukselle.

Asiaa voi havainnollistaa myös sillä, että jo neljännes tästä valonvoimakkuudesta eli 50 luksia on sellainen valo, jossa voi vaivattomasti lukea lehteä.

Pimeys myös tärkeää

Paitsi että nauta tarvitsee tarpeeksi valoa, se tarvitsee myös tarpeeksi pimeyttä. Vähintään 6–8 tunnin mittainen pimeä tai hämärä lepojakso on tärkeä tekijä nautojen terveydelle ja hyvinvoinnille. Riittävän levon kannalta on oleellista, että pimeys on yhtäjaksoinen.

Päivän valoisan ajan pituuden muuttuminen ennakoi luonnossa vuodenaikojen muuttumista, ja naudan elimistö toimii parhaiten silloin, kun päivien pituuden muutokset muistuttavat vuodenaikojen vaihtelua.

Kanadalaisten tutkimusten mukaan päivän jatkaminen keinovalolla 16–18 tunnin mittaiseksi lisäsi tuotosta keskimäärin kahdella litralla. Ummessaoloaikana ylläpidetty lyhyempi päivä puolestaan lisäsi osaltaan myöhempää tuotosta, koska lyhyt päivä edistää maitorauhaskudoksen uusiutumista. Lyhyt päivien pituus ummessaoloaikana myös paransi lehmien vastustuskykyä sairauksille.

Ei liikaa vauhtia

Päivien pidentäminen on kuitenkin tehtävä riittävän hitaasti, koska nykyisten lehmien korkea tuotos tekee niiden elimistön energiatalouden ylläpitämisestä vaativampaa verrattuna niiden muinaisiin esiäiteihin.

Tutkijat havaitsivat, että tuotoksen lähtiessä kasvuun lypsylehmän voi olla vaikea lisätä syömistään tarpeeksi nopeasti, jotta se kattaisi lisääntyneen tuotoksen aiheuttaman energiankulutuksen. Seurauksena elimistön energiatalous voi joutua epätasapainoon, jos päivä pitenee liian vauhdikkaasti. ■

Pihattotyömaa Ontariossa. Kattorakenne on naulalevyristikoista. Ilmahormien välissä olevien pönttöjen kautta tuuletetaan ullakkotilaa.

Kanadalaisia navettaratkaisuja

Elina Tiinanen, Erkki Yli-Kohtamäki, Markku Suomela
Rakennustoimisto

Navettaterveisiä Kanadan Ontariosta. Oppia haimme isojen navettojen rakentamiseen, kevyempiin rakennusratkaisuihin sekä tutustuimme eläinten hyvinvoinnin lisäämiseen.

Käyntikohteina oli alle 500 lehmän navettoja. Käydyistä 20 navetasta suurin osa oli toiminnallisesti ja rakenteellisesti melkein samanlaisia.

Vaikka käyntikohteemme Ontariossa sijaitsee samalla korkeudella päiväntasaajasta kuin Välimeren pohjoisrannikko, käy pakkanen siellä lyhytaikaisesti aivan suomalaisissa lukemissa.

Rakenteet

Navetat olivat paikanpäällä rakennettuja puurunkoisia rakennuksia. Isotkin rakennukset olivat samaa palo-osastoa. Kokoa oli tuhansia neliöitä ilman osastoivia seiniä.

Tyypillisessä lehmähallissa oli kaksi pilaririviä teräsputkesta, noin 72m jaolla. Pilarien päällä oli rakennuksen pituussuuntaiset palkit naulalevyristikosta. Koko katon kantava rakenne oli naulalevyristikoista. Ullakkotila oli osastoitu lähes samaan tapaan mitä Suomessa vaaditaan. Ristikon alapinnassa oli lämmöneristettä. Se oli välttämätön kesäkuumalla pitämään lämpöä loitolla. Katon sisäpintana oli peltilevy, muovilevy tai jopa muovikangas. Koko ulkoseinä sokkelista tasakertaan oli avattavaa rullaverhoa. Ontariota pohjoisemmissa osavaltioissa käytettään verhon sijasta kennolevyä.

Seinät

Päätyseinät ja taloussiiven seinät olivat samaten puurunkoisia, mutta eristettyjä seiniä. Ulkopinnassa oli pelti tai lauta. Väliseinät olivat puurunkoisia ja sisäverhous oli muovilevyä. Väliseinät ja lypsyaseman muurit saattoivat olla muovilankkua joiden sisään oli valettu betoni. Ilmanvaihto on luonnollisella kierrolla. Rakennuksen harjalla on säädettävät poistohormit.

Kanadalaisissa navetoissa on kesäkuuman torjumiseksi puhaltimet sisäilman kierrätykseen tai vesisumutus.

Tuorerehusiilot ja lietesäiliöt tehtiin paikallavaluina. Laakasiilot olivat pitkiä ja korkeita ja kattamattomia. Suurin matkalla nähty paikallavalettu lietesäiliö oli halkaisijaltaan 56 m ja tilavuutta melkein 12000 m3.

Peruspihatto

Tyypillisessä navetassa isossa omassa hallissa olivat vain lypsylehmät. Navetan keskellä oli apevaunulla ajettava kuusi metriä leveä ruokintapöytä. Molemmilla puolilla ruokintapöytää oli kaksi tai kolme riviä makuuparsia. Käytävämitoitukset olivat väljät, unohtamatta hulppeita välikäytäviä.

Lypsyasema, poikimaosasto ja muut tilat olivat navetan viereen samansuuntaisesti rakennetussa hallissa. Hallien välissä oli putkikäytävä jota pitkin lehmät tulivat lypsyasemalle sekä myös palasivat takaisin lehmähalliin lypsyn jälkeen. Tähän tilaan oli saatettu rakentaa myös ryhmätoimenpidetila.

Ennen lypsyasemaa oli kunnollinen kokoomatila mihin lypsyryhmä mahtui aina kerrallaan sisään. Lypsyasemat olivat joko karuselliasemia, takalypsy- tai kalanruotoasemia nopealla poistumisella. Lypsyaseman koneistus oli usein kellaritilassa. ■

Ryhmäkarsina. Väliseiniä poistamalla saa yksilökarsinoista ryhmäkarsinan

Kone- ja Hankintarengas Masiina ry
www.konerengas.fi

TULIAISET

Paljon reissulla nähtiin ja paljon Toimme oppia mukanamme. Suomeen Kanadasta soisimme rantautuvan eläintilojen väljyyden, myös nykyistä suorempiin logistisiin linjoihin ruokinnan ja lannanpoiston suhteen ihastuimme. Nykyistä parempi panostaminen eläinten hyvinvointiin sekä vasikoiden väljempiin kasvuolosuhteisiin olisi myös tarpeen, kuten poikimistilojen selkeyttäminen.

Valetut. Tuorerehu- ja lietelantavarastot ovat paikallavalettuja

Tilaa. Poikimakarsinoissa riittävä tila on aina plussaa.

Kun on rakennussuunnittelun aika

Markku Suomela
Rakennusinsinööri

Paneutumisella on merkittävä rooli uuden rakennuksen suunnittelu. Uuden tuotantorakennuksen tai vanhan laajentamisen suunnittelu, rakentamisen valmistelu ja rakentaminen on suuri normaaleista työrutiineista poikkeava tapahtuma.

Monesti jos on kysymys uuden tuotantorakennuksen rakentamisesta, kannattaa rakentaa uuteen paikkaan kauemmas nykyisistä rakennuksista ja naapureista. Tällöin ympäristöluvan saanti on helpompaa ja muut mahdolliset jatkotoimenpiteet. Myös lannanlevitysalat ja rehunsaantimahdollisuudet on selvitettävä.

Uutta rakennuspaikka valittaessa on huomioitava maapohjan laatu, lanta- ja rehuliikenteen ja muun liikenteen mahdollisuus ja uuden tuotantorakennuksen laajentamismahdollisuudet. On hyvin todennäköistä että tuotanto tuplataan jossain vaiheessa, ei kehitys tähän pysähdy. Jos vanhaa rakennusta laajennetaan, täytyy miettiä voidaanko sitä vielä myöhemminkin laajentaa vai onko laajennusmahdollisuudet käytetty loppuun. Miten sitten edetään, se on aina tilakohtainen asia.

Varaa aikaa

Rakennussuunnitteluun on varattava riittävästi aikaa ja tässä yhteydessä kannattaa käyttää eri asiantuntijoiden apua. Myös maisemapuolen asiantuntijoiden näkemykset on hyvä huomioida tässä vaiheessa.

Suunnitteluun pitää satsata aikaa ja euroja hyvän lopputuloksen saamiseksi. Monesti ajatellaan että suunnittelu on kallista, mutta yleensä suunnittelukustannukset ovat vain muutama prosentti hankkeen kokonaiskustannuksista ja kuitenkin erittäin tärkeä osa kokonaisuudesta.

Säästä!

Rakentamisen valmistelun yksi tärkeä osa on kilpailuttaminen. Kilpailuttamalla laitteet, tarvikkeet ja materiaalit säästetään kustannuksia ja kilpailuttaminen onkin pakollista jos rahoitusta tulee TE-keskuksen kautta. Rakennustyön vastaavan työnjohtajan ja rakentajien varaaminen ja työkohteesta sopiminen tulee huolehtia ajoissa. Jos saa rakentajat joilla on kokemusta tuotantorakennusten rakentamisesta, niin hyvään lopputulokseen pääseminen on mahdollista. ■

PUTKET
Maa- ja metsätalouksille

CASAFLEX
Virtausputki RST-terästä.
Suunniteltu erityisesti kiinteän polttoaineen käyttäjille.
Turvallinen, kattilalaitoksen kiehuminen ei vaurioita putkia.
Max. 160°C, 25 bar.

CALPEX QUADRIGA
Monikäyttöputki, lämmitys ja käyttövesi samassa.
Edullinen, pienet lämpöhäviöt.
Max. 95°C, 10 bar.

POLARFLEX
Jäätymätön vesijohto itsesäätyvällä lämmityskaapelilla.
Max. 10 bar.

BRUGG PEMA

Brugg-Pema Oy
Virkatie 1
01510 Vantaa
Puh. 09-3465 5310
Fax 09-3465 5311
www.bruggpema.fi

Jalostajantie 18
60101 Seinäjoki
Puh. 06-4288 700
Fax 06-4177 000
info@bruggpema.fi

Investointeihin lisää rahoitusta

Timo Pajula
Talousneuvonnan päällikkö

Nyt on sitten ensimmäinen uuden rakennetukilain mukainen investointitukien hakukierros harjoiteltu. Tammikuun alussa sulkeutuneessa hakukierroksessa jätettiin Etelä-Pohjanmaalla yhteensä 237 hakemusta. Hakemusten määrä on vähäinen verrattuna aikaisempien vuosien suuriin hakemusmääriin, joka on vuosittain johtanut n. 1700 investointipäätökseen. Nuo 237 hakemusta kertovat kuitenkin siitä, että moni uskoo laskusuhdanteen olevan otollista aikaa suunnitella ja toteuttaa uusia investointeja.

TE –keskuksen tiedotteen mukaan on todennäköistä, että kaikkiin tämän hakukierroksen hakemuksiin riittää rahoitusta, mikäli hakemusten perusehdot vain täyttyvät.

Toinen hakukierros

Onneksi tätä ensi aaltoa seuraa heti toinen mahdollisuus ja seuraava hakukierros on jo 15.2 – 15.4. 2009. Jos nyt jäit vielä ensimmäisellä kierroksella empimään, niin nyt on aika panna välittömästi toimeksi. Jatkossa rahoituksen saaminen voi vaikeutua merkittävästi, kun taantuma alkaa hellittää ja suuret joukot heräävät hakemaan investointien rahoitusta. Kun hakijoiden joukko kasvaa suuremmaksi, kuin mihin MAKERA –rahat riittävät, joudutaan hakijoita karsimaan investoinnin kannattavuuden perusteella.

Toinen syy jättää investointihakemus helmikuussa alkavalla kierroksella on, että kaksi vuotta voimassa olevan tukipäätöksen voimin pystyy ajoittamaan rakennusinvestoinnin aikaan, jolloin todennäköisesti niin rakentajia kuin rakennustarvikkeita on paremmin ja edullisemmin tarjolla. Lisäksi korkotaso on laskemassa taas ennätys matalalle, jolloin lainojen korkotuki takaa pitkän ja turvallisen lainojen takaisinmaksuajan.

Taantuman aikana valmiiksi saatu investointi on sitten valmiina ottamaan täyden hyödyn irti seuraavasta nousukaudesta.

Päätöstä pitää odottaa

Hakemuksia tehdessään on hyvä muistaa, että lopullinen investointipäätös tehdään vasta sitten kun TE –keskuksen päätös hakemukseen on saatu. Silloin voi vielä pakittaa, jos maailma on muuttunut liian synkäksi. Nyt jos koskaan on siis pelimiehen ja – naisen paikka lähteä investoimaan tai ainakin suunnittelemaan sitä.

Investointitukihakemuksiin tarvitaan elinkeinosuunnitelma laskelmineen. ■

Ota yhteyttä ja kysy meiltä lisää: Erkki Riihikangas 0400 160 041; Kaija Ala-Luukko 040 832 3521; Kari Kallioniemi 0400 267 384; Timo Pajula 040 503 2650

HIETALAHTI JA POJAT OY
TOIMITTAA BETONISTA
- TEOLLISUUSHALLIT
- MAATALOUSELEMENTIT
- VÄESTÖNSUOJAELEMENTIT
- BROILERHALLIT
- ASUINRAKENNUKSET

Hietalahdentie 46, 69510 HALSUA
puh 06 860 5000 keskus
fax 06 860 5070
hp@halsua.fi
myynti@halsua.fi
www.hietalahtijapojat.fi

Sikojen ruokinta ja terveys suurennuslasin alla

Saija Alanko
Sikatilaneuvoja

Taikatempuilla saadaan vain kaniineja hatusta. Todellinen tulos tehdään työllä, tiedolla ja osaamisella. Nämä ajatukset nousivat mieleen hollantilaisen eläinlääkäri ja agronomi Jan Togteman luennoidessa marraskuussa Seinäjoella sikojen ruokinnasta ja terveydestä.

Koulutuspäivä kokonaisuudessaan oli antoisa. Jälleen kerran muistui mieleen, miten helposti harhautuukaan ajattelemaan liian monimutkaisia ja perusasiat pääsevät unohtumaan.

Päivän aikana käytiin läpi ruokinnassa onnistumisen kulmakiviä ja ruokinnan vaikutuksia eläinten terveyteen ja hyvinvointiin. Päivä päättyi interaktiiviseen osioon, jossa osallistujat vietiin sisälle sikalaan havainnollisin kuvin.

”Ei vain mitä olet tekemässä, vaan myös mitä olet tehnyt”

Ruokinnan merkitystä sikatilan talouteen ei voi vähätellä. Sen lisäksi, että rehut ovat sikatilan suurimpia kustannuseriä, voivat virheet ruokinnassa aiheuttaa merkittäviä tappioita tuotantotulosten alentumisen ja eläinten terveyden heikkenemisen muodossa. Jan Togtema toteaa esityksessään ruokinnan suunnittelun olevan erikoisasiantuntijoiden bisnestä. Mutta sekin erikoisasiantuntemus valuu hukkaan jos ruokinnan toteutuksessa tilalla epäonnistutaan.

Perusasioiden tuntemus eri sikaryhmien ruokinnasta, tuotantovaiheiden erityispiirteistä ja tuotanto-olosuhteiden vaikutuksista on ensiarvoisen tärkeää. Sen lisäksi on osattava arvioida eläimiä yksilöinä ja myös ryhmänä tuotantokierron eri vaiheissa. Unohtaa ei sovi myöskään rehujen ja raaka-aineiden laatua, varastointia ja sopivuutta eri-ikäisille sioille eri tuotantovaiheissa. Siinä ruokinnassa onnistumisen kulmakivet.

Jojo-ilmiö

Togtema kiteyttää emakoiden ruokinnan tavoitteeksi ylläpitää emakko hyväksyttävässä kunnossa mahdollisimman vähin painonvaihteluin tuotantokierron aikana. Yksinkertainen ohje, mutta usein vaikea toteuttaa. Emakon on pysyttävä sopivassa lihavuuskunnossa tuotantoympäristöönsä nähden. Joissain olosuhteissa emakot voivat paremmin hieman sutjakammassa kunnossa kun taas toisissa sikaloissa paremmin menestyvät vähän pyöreämmät emot.

Sopivan lihavuuskunnon ylläpitäminen on niinikään haasteellista. Emakko ei saisi laihtua liikaa imetyksen aikana, koska sillä on negatiivisia vaikutuksia hedelmällisyyteen ja sitä kautta porsastuotokseen. Lisäksi emakon painon jatkuva jojoilu rasittaa elimistöä ja altistaa sairauksille. Tämänkin tavoitteen saavuttamisessa erikoisasiantuntijan osaamisen hyödyntäminen on korvaamatonta, mutta se on vain osa kokonaisuutta. Jälleen kerran on tiedettävä mitä olet tekemässä ja mitä olet tehnyt.

Havainnoi, ajattele ja toimi!

Koulutuspäivän viimeisessä osiossa Togtema otti yleisön mukaansa. Esityksen aikana keskusteltiin tuotannon tavoitteiden asettamisesta, tuotantotulosten seurannasta ja tavoitteiden saavuttamisesta. Tärkeää on olla aina aistit valppaina työssään, lukea ja tulkita jatkuvasti eläinten ja ympäristön viestejä, ja eritoten toimia heti kun havaitsee mahdollisen ongelman. Tätä myös harjoiteltiin aidosta sikalaympäristöstä ja tilanteista otettujen havainnollisten kuvien avulla. Kaikessa tässä on tärkeää toimia systemaattisesti ja tarkasti, jolloin pysyt paremmin selvillä siitä, miten tekemäsi muutokset ovat vaikuttaneet tuotantoon tai mistä mahdolliset muutokset tuotannossa johtuvat. Sikatilalla ei ole varaa arvailla.

Kuka on Jan Togtema?

Hollantilainen eläinlääkäri ja agronomi Jan Togtema luennoi Seinäjoella 26.11.2008 järjestetyssä koulutuksessa sikojen ruokinnasta ja terveydestä. Hän on sikatalouden uranuurtaja, joka on toiminut sikatalousasiantuntijana jo runsaat 25 vuotta. Porsastuotanto sekä isojen sikaloiden terveydenhuolto ja suunnittelu on Togteman ominta osaamisaluetta. Jan Togtema on haluttu luennoitsija, joka käy ympäri maailmaa luennoimassa tilojen tehokkuuden ja sikojen terveyden kehittämisestä. Koulutuspäivä oli osa ProAgria Etelä-Pohjanmaan SikaNauta –koulutushanketta ja tällä kertaa ajankohtaista asiaa ruokinnasta ja terveydestä oli tullut kuulemaan kolmisenkymmentä sikatilallista, työntekijää, eläinlääkäriä tai muuta sidosryhmän edustajaa. ■

Osaaminen ajantasalle: Kasvinsuojeluainekoulutukset käynnistyvät

Miia Lenkkeri

Vuonna 2009 järjestetään vain neljä Kasvinsuojeluaineiden käyttäjäkoulutusta. Jos omasta kasvinsuojeluaineiden käyttäjäkoulutuksesta on jo viisi vuotta aikaa, on osaamisen päivittäminen tänä vuonna ajankohtaista. Koska koulutuksia järjestetään tänä vuonna vain muutama, kannattaa kiireen vilkkaa ilmoittautua, jotta varmistaa oman paikkansa koulutuksissa.

– Kun alkuaikoina koulutuksissa käytiin lävitse kasvinsuojelun perusasioita, tänä päivänä spesisit tilakohtaiset ongelmat sekä uudet aineet ovat tärkeässä roolissa, piiriagrologi Väinö Jantunen kertoo.

– Oman osaamisen päivittäminen on usein tarpeen. Tiloilla ongelmana kun saattaa olla jämähtäminen tietyn aineen käyttöön, joka ei kuitenkaan tepsi parhaalla mahdollisella tavalla vaikkapa sääoloista tai lajikkeesta johtuen. Alkuvuosina tiloilla oli ennakkoluuloja koulutuksia kohtaan, nyt sinne tullaan uteliaana oppimaan uutta.

Kaikki vuoden 2009 Kasvinsuojeluaineiden käyttäjäkoulutukset järjestetään Seinäjoella.

Katso oheisesta ilmoituksesta lisätietoja koulutuksista. ■

KASVINSUOJELUAINEIDEN KÄYTTÖKOULUTUKSET VUONNA 2009

- *ke 4.3.2009*
- *pe 13.3.2009*
- *to 4.6.2009*
- *pe 5.6.2009*

Koulutukset Seinäjoella, Etelä-Pohjanmaan Elinkeinotalossa, Huhtalantie 2. Kurssit kello 9.30 - 14.30. Kurssin hinta, 40 euroa (sis. ALV 22%), maksu peritään koulutustilaisuudessa käteisenä.
Muista kertoa ilmoittautuessa tilatunnuksesi.

Ilmoittautumiset:
Tuula Perälä (06) 4163 400
tai www.proagria.fi/ep - tapahtumat.

Kirppa rypsin paha tuholainen

Kirppa. **Tämä tuholainen syö rypsin taimiin koloja ja reikiä, kuten kuvasta näkyy.**

Janne Laine
Bayer Oy

Rypsin ja rapsin viljelyn kannattavuus on puhuttanut paljon viime aikoina. Tuholais-, rikka- ja tautiongelmat verottavat satoa. Pahin tauti pahkahome saadaan kuriin viljelykierrolla ja ruiskutuksilla. Viljelykierto ja rikkaruiskutukset ehkäisevät rikkojen leviämistä. Tuholaisista pahimpia ovat kirpat (Phyllotreta sp.), mutta niiden leviämiseen viljelykierto ei välttämättä vaikuta. Kirpat tulevat pelloille ilmavirtausten mukana ja toisaalta kirpat viihtyvät varsinkin kyntämättömässä tai kokonaan muokkaamattomassa maassa kasvinjätteissä.

Kirpat kasvava ongelma

Kirppojen ja muiden hyönteisten aiheuttamien tuhojen lisääntyminen on ollut kasvava ongelma jo useita vuosia. Kirpat tuhoavat hyvin aikaisessa kasvuvaiheessa olevia rypsin taimia syömällä koloja ja reikiä lehtiin aiheuttaen veden haihdunnan lisääntymisen ja yhteyttävän lehtipinta-alan pienenemisen. Tällöin tuhot rypsille ovat juuri suurimmat.

Vuonna 2007 erityisesti kirpat aiheuttivat kuitenkin pahoja ongelmia rypsin viljelijöille tuhoten rypsikasvustoja jopa kokonaan. Tämä johti uusintakylvöihin, mikä on viljelijän kannalta turhauttavaa ja heikentää merkittävästi viljelyn kannattavuutta.

Kun kirppoja torjutaan, viljelijä ei voi itse peitata siementä.

Peittaus torjuntakeinona

Kirppojen torjunnassa ehdottomasti tärkein toimenpide on siementen teollinen peittaus, joten viljelijä ei voi itse peitata siementä. Pyretroidiruiskutuksilla voidaan jonkin verran estää kirppatuhoja, mutta vasta myöhemmin taimettumisen jälkeen.

Ehdottoman tärkeää on että peittausaineen teho on riittävä kirppoja vastaan. Jos peittauksen teho pettää ja rypsin taimet tuhoutuvat, ei ruiskutuksista ole juurikaan hyötyä. Markkinoille tulee ensi kaudeksi uusi ja kirppojen torjuntaan erinomaisesti soveltuva peittausaine.

Kirppatuhoja jatkossakin

Pelkkä rypsin siemenen peittaus ei välttämättä riitä, jos kirppoja on paljon pellolla heti sen jälkeen, kun rypsin taimet tulevat maan pinnalle. Koska kirpat ovat olleet ongelmallisia jo useampana vuonna, aiheuttavat ne tuhoja hyvin todennäköisesti myös jatkossa.

Kirpat viihtyvät muun muassa vähän muokattujen peltojen kasvijätteissä ja myös todennäköisesti suorakylvetyillä lohkoilla, jotka ovat yleistymään päin. Siten jatkossa on syytä varautua ruiskuttamaan myös peitatulla siemenellä kylvetyt lohkot.

Kirpat voivat syödä pahojakin reikiä rypsin taimiin. Torjuntaruiskutus kannattaa tehdä valoisana päiväaikana, jolloin kirpat ovat liikkeellä, kosketusvaikutteisten pyretroidien avulla. Sirkkataimivaiheessa torjuntakynnys on 1 kirppa/sirkkataimi. ■

Hyvinvoivan karjan valinta.

Turvallisin tapa varmistaa karjan riittävä seleeninsaanti on käyttää Yaran lannoitteita. Lannoitteista seleeni pääsee etenemään läpi koko ketjun, varmistaen näin omalta osaltaan terveelliset ja turvalliset elintarvikkeet.

Pitkän tutkimus- ja kehitystyön tuloksena Yara Suomi on ainoana lannoitevalmistajana lisännyt seleeniä lannoitteisiinsa jo yli 20 vuoden ajan. Valmistamme tuotteita suomalaiseen peltoon sopiviksi, palvelemaan viljelijöiden tarpeita mahdollisimman hyvin.

YARA

TOP – Management:
Koulutusta eturivin maidontuottajille

Eliisa Kallio
SeAMK maa- ja metsätalouden yksikkö

Suomalainen maatalous on taas muutosten myllerryksessä. Maatalouden kannattavuuteen voimakkaasti vaikuttaviin tukiin ollaan jälleen kerran tekemässä muutoksia ja tuotteiden sekä panosten hinnat vaihtelevat suuresti. Tukijärjestelmää ollaan muuttamassa epäedulliseen suuntaan. Maitokiintiöjärjestelmän poistamisen vaikutuksia suomalaiselle maataloudelle arvioidaan. Myös kansallinen yhtenäisyys on koetuksella, sillä Etelä-Suomesta on noussut vaatimus puuttua 142-ratkaisuun suomalaisten ”tasavertaisuuden” nimissä.

Hinnat haastavat

Viljojen hintavaihtelut ovat haasteellisia niin myyjille kuin ostajille. Tuotantopanoksista lannoitteiden ja energian hinnat nousivat voimakkaasti. Vuoden kuluttua hinnat jo laskivatkin , erityisesti viljan osalta, lähtölukemiin. Tuotantopanoksissa hintojen lasku näkyy kuitenkin aina viiveellä. Samaan aikaan kotieläintuotteista saadut hinnat eivät nousseet. Erityisesti naudan- ja sianlihan hinnat olivat alhaiset, vaikka kotimaan kysyntä oli suurempaa kuin tarjonta.

Työpaikkana oma yritys

Suomalaiset matotilat ovat voimakkaasti kehittäneet tuotantoaan vastatakseen EU:n tuomiin haasteisiin. Tiloja on laajennettu ja toimintoja kehitetty. Maidontuottajasta on tullut maatalousyrittäjä. Heidän työpaikkanaan on oma yritys, johon on sidottu erittäin paljon pääomaa ja työtä. Riski ja epävarmuus on lisääntynyt. Johtamis- ja yrittäjyystaitojen merkitys on voimakkaasti korostunut. Toimintaympäristön tunteminen, tuotannon suunnittelu (ymmärtäen tuotos-panos suhteiden merkityksen) ja oman maatilan prosessien ja kehittämiskohteiden tunteminen on erittäin tärkeää, kun tilan kannattavuutta ja tehokkuutta pyritään parantamaan. Tilan sisäisiin tekijöihin yrittäjä voi parhaiten vaikuttaa tieto-taidon lisäämisellä. Tässä koulutuksella on tärkeä merkitys.

ProAgria Etelä-Pohjanmaa on yhdessä Seinäjoen ammattikorkeakoulun maa- ja metsätalouden Ilmajoen yksikön kanssa järjestämässä TOP Management koulutusta laajentaneille/laajentaville maitotiloille. Koulutus painottuu maatilan johtamisprosesseihin, kannattavuuteen vaikuttaviin tekijöihin perehtymiseen sekä tehokkuuden parantamiseen. ■

Maidontuottajille tulossa kysely

Eteläpohjalaisten maitotilallisten arvoja, motivaatiota ja tavoitteita on kysytty vuonna 2003 tehdyssä kyselyssä. Kerätyn aineiston pohjalta tutkittiin myös yrittäjyyden ja resurssien käytön välistä yhteyttä. Näiden välillä voitiin todeta selvää riippuvuutta. Nyt vastaava tutkimus on tarkoitus tehdä uudelleen yhteistyössä Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan, Seinäjoen ammattikorkeakoulun maa- ja metsätalouden yksikön ja ProAgria Etelä-Pohjanmaan kesken.

Tavoitteena on selvittää, mitä viimeisen viiden vuoden aikana on tapahtunut. Onko muutoksia tapahtunut arvoissa, motivaatiossa ja tavoitteissa, ja jos on, mitä ne muutokset ovat? Mitä on tapahtunut yrittäjien resursseissa? Mitä yhteyksiä eri resurssi- ja yrittäjyystekijöillä on?

Ensimmäisen tutkimuksen tilat valittiin satunnaisotannalla. Nyt tehtävän tutkimuksen kyselylomake lähtee lähiaikoina samalle ryhmälle täydennettynä uuden satunnaisotannan tiloilla. Tehtävä tutkimus mahdollistaa maidontuottajien yrittämisedellytysten kehittämisen. Tuloksia hyödynnetään myös alan neuvonnassa, koulutuksessa ja opetuksessa. ■

Farmari 2009 Kokkolassa

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry järjestää kesän 2009 Farmari–maatalousnäyttelyn. Näyttelyn pääteemoina ovat menestyvä elintarvikeketju ja monipuolistuva maaseutu.

Karjatalousvaltaisella Keski-Pohjanmaalla kotieläintuotantoon liittyvät asiat ovat voimakkaasti esillä näyttelyssä. Farmarin kotieläinosastolle ollaan suunnittelemassa lypsykarjarotujen karjanäyttelyä yhdessä Faba Jalostuksen ja rotuyhdistysten kanssa. Muut kotieläimet ovat osastolla havaintoryhminä, jotka myös esitellään näyttelykehässä päivittäin. Maitomaakunnalla on paljon annettavaa kotieläinihmisille myös retkikohteiden muodossa.Näyttelyalueena on Kokkolan vapaa-aikakeskuksen alue. Näyttelyn käytössä on urheilutalo, kaksi jäähallia ja niiden väliset kenttäalueet. Kesän 2009 Farmariin odotetaan 80 0000 kävijää ja 500 näytteilleasettajaa. Farmarin järjestelyissä ovat mukana kaikki Pohjanmaan ProAgria Keskukset eli Etelä-Pohjanmaan ja Oulun ProAgriat sekä Österbottens Svenska Lantbrukssällskap. ■

Farmari 2009 järjestetään Kokkolassa 30.7.- 2.8.2009.

SUUPOHJAN AMMATTI-INSTITUUTTI

Maatalousalan perustutkinto (120ov)
kotieläinten hoito, peltokasvien viljely, metsät, maatalousteknologia, -rakentaminen, yritystalous

Erikoistumisopinnot (40ov)
Perustutkinnon osana tai erikseen aiheina mm. Pieneläimet ja hevoset tai koneet

Aikuisille joustavaa monimuoto-koulutusta!

ISO 9001 ISO 14001 DNV SERTIFIOITU ORGANISAATIO

Maatalousoppilaitos Puh. (06) 2318660
PL 105, 61801 Kauhajoki

s-posti:
mol@saiedu.fi
www.saiedu.fi

Voimme ylpeänä kertoa, että meillä on

Suomen tyytyväisimmät vakuutusasiakkaat

Olet lämpimästi tervetullut heidän joukkoonsa!

www.lahivakuutus.fi

LÄHI VAKUUTUS

EPSI Rating asiakastyytyväisyystutkimus Suomen vahinkovakuutusyhtiöt 2008. Yksityisasiakkaat

Tule mukaan ja päivitä osaamistasi!

Maaseuturahasto

Helmikuussa

13.2.2009 Seosrehukoulutus seosrehuun siirtyville maitotiloille, Kurikka
16.2.2009 Laiduntalous emolehmätilalla (aloituspäivä), Seinäjoki
18.2.2009 Nautojen ensiapupäivä, Seinäjoki
19.2.2009 Lypsykarjanavetan peruskorjaus- ja laajennuspäivä, erikseen parsinavetta ja pihatto, Kuortane
19.2.2009 Avaimet parempaan eläinainekseen emolehmätilalla, Seinäjoki

Maaliskuussa

2.3.2009 Nurmivalmennus, Seinäjoki
4.3.2009 Nurmivalmennus, Alajärvi
5.3.2009 Vasikasta kestäväksi lypsylehmäksi, Seinäjoki
6.3.2009 Nurmivalmennus, Kauhajoki
10.3.2009 Kansainvälisten maitomarkkinoiden vaikutukset meille, Seinäjoki
12.3.2009 Lehmähavaintoja, Seinänaapureiden alueella.
12.3.2009 Laiduntalous emolehmätilalla (jatkopäivä), Seinäjoki
13.3.2009 Luomutuotannon mahdollisuudet nauta- ja lammastiloilla, Seinäjoki
17.3.2009 Lehmähavaintoja, Lehtimäki.
25.3.2009 Eläinten hyvinvointipäivä maitotiloille, Seinäjoki
26.3.2009 Sukupolvenvaihdospäivä, Seinäjoki
Suunnitteilla:
- Sikatilan investointipäivä

Huhtikuussa

1.4.2009 Nurmiseminaari, Seinäjoki
7.4.2009 Seosrehuseminaari maitotiloille, Seinäjoki
16.4.2009 Hiehosta kestäväksi lypsylehmäksi, Seinäjoki

Suunnitteilla:
- Viestejä sikalasta -Systemaattisesti tuloksiin
- Sikatilojen opintomatka kotimaan investointikohteisiin

Myöhemmin tänä vuonna

7.- 9.7 Maidontuottajien opintomatka Ahvenanmaalle ja Varsinais-Suomeen, lisätietoja Lea Puumala 044 7143 677. Ilmoittautumiset Tuula Perälä 06 4163 400

- **vko 48** opintomatka Tanskaan ja Agromek -näyttelyyn, lisätietoa Lea Puumala 044-7143677. Ilmoittautumiset Tuula Perälä 06 4163 400.
- **vko 32** Emolehmä- ja naudanlihatuotannon kotimaanopintomatka 2 pv, lisätietoja Urpu Tanner 040184 8166
- Emolehmätiloille ulkomaan-opintomatka vko 41, lisätietoja Urpu Tanner 040 184 8166

Pienryhmäkoulutuksia maitotiloille

Seuraavista aiheista pienryhmät kokoontuvat maakunnassa, kun kolme tilaa ilmoittautuu mukaan. Tarpeen mukaan koulutukset navetassa.

- Oma lypsyrobotti tutuksi, merkkikohtainen pienryhmäkoulutus navetassa, lisätietoja Marika Kellokoski 0400 835 842 ja Anne Ylinen 050 3840 732
- Ruokinnan tehostaminen lypsyrobottitilalla, pihatossa ja parsinavetassa,
- Lehmävasikoiden ja hiehojen ruokinta, ○ Tutustumiskäyntejä vasikka-, lypsy-, ruokinta- ja muuhun navettateknologiaan ja navetan toiminnallisuuteen, lisätietoja Arja Kujala 040 759 8618, toiveita kohteista myös Olavi Koskimäki 050 3840 729
- Rehuntuotannon ja rehustuksen suunnittelu maitotiloille, erillinen ryhmä investoiville, lisätietoja Sari Vallinhovi 0400 764 217
- Rakenneominaisuudet lypsylehmän jalostuksessa 19.2 Kuortaneella, 10.3 Jalasjärvellä ja 26.3 Ylistarossa, ○ Eläinaineksen kehittäminen maitotilalla, ○ Lypsykarjan alkiopäivät (vko 14), mukana alkionsiirtoeläinlääkäri Marja Mikkola, lisätietoja Sari Perälä 040 3536 634 tai Tiina Soisalo 040 5025 590
- Navetan toiminnallinen suunnittelu investoiville tiloille, ○ Navetan töiden järjestäminen, ryhmät tilakoon ja navettatyypin mukaan, lisätietoja Sari Vallinhovi 0400 764 217
- Utareterveys ja maidon laatu, mm. Lapualla ja Kuortaneella, lisätietoja Sari Perälä 040 3536 634 tai Anne Ylinen 050 3840 732

ALUEEN KUNNAT

- Apilan viljely (3.2), ○ Luomuun siirtymisen pienryhmä, ○ Valkuaiskasvien pienryhmä, ○ Luomuruokinnan pienryhmä, lisätietoja Ulla-Maija Leskinen 040 504 5591

Pienryhmäkoulutuksia emolehmätiloille

- Emolehmäpuolella tulossa helmikuusta alkaen rotukohtaiset pienryhmät joissa käydään läpi rakennearvostelua, lisätietoja Urpu Tanner 040 1848 166 ja Eija Rinta-Piirto 0400 614 095
- Emolehmien kuntoluokitus (3.3) Suupohjassa (4.3) Järviseutu-Kuusiokuntien alueella, lisätieoja Urpu Tanner 040 184 8166

Pienryhmäkoulutuksia sikatiloille

- Välikasvatus toimimaan sikatilalla, lisätietoja Saija Alanko 040 5094 360.
- Sikatilan ruokinta, lisätietoja Juha Peltokangas 0400 644 48

Koulutusten hinta on 20 euroa/hlö + alv, hankealueen ulkopuolisille 30 euroa/hlö + alv paitsi Lehmähavaintoja -koulutus on 80 euroa/hlö + alv, hankealueen ulkopuolisille 100 euroa/hlö + alv., opintomatkat kustannusten mukaan.
**Pienryhmäkoulutuksen hinta on 30 euroa/hlö+alv., hankealueen ulkopuolisille 45 euroa/hlö+alv.*

Koulutukset ovat osa ProAgria Etelä-Pohjanmaan Maito-, SikaNauta- ja Vilja 5000 -hankkeita.

VOIT ILMOITTAUTUA KOULUTUKSIIN MYÖS OSOITTEESSA WWW.PROAGRIA.FI/EP

faba Osuuskunta MAITOSUOMI TTS

PRO Agria ISO 9001 DNV SERTIFIOITU ORGANISAATIO

Koulutuskalenteri

MAA- JA KOTITALOUSNAISET
NAISISSA maaseudun voima

PERUNA, Kuvat: Kotimaiset kasvikset ry

Perunaveneet

Peruna on helppo herkku. Tämä ohje sopii niin laktoosittomaan, maidottomaan, munattomaan että kasvisruokavalioon.

Tarvitset:
kymmenkunta perunaa
muutaman ruokalusikallisen öljyä
yrttisekoitusta tai tinjamia tai rosmariinia
suolaa

Lohko pestyt perunat veneiksi. Laita perunalohkot kulhoon ja kaada niiden päälle öljy ja ripottele sekaan yrtit sekä suola. Levitä perunat uunipellille ja kypsennä vajaa tunti 175-asteessa kunnes perunat ovat kullan keltaisia. Tarjoa salaatin tai lihan kaveriksi.
Perunaveneet sopivat sellaisenaan esimerkiksi dippikastikkeen kera illanistujaispöytään.

Pottuillaan reilusti

Anna-Liisa Saari
Kotitalous- ja yritysneuvoja

Peruna on pyöreä, peruna on soikea, peruna on ruoka ihan oikea. Peruna, tuo oivassa paketissa oleva monikäyttöinen, terveellinen ja edullinen ruoka-aine, josta valmistaa nopeasti ja helposti herkullisen aterian. Perunaan kietoutuu moni elämän tähtihetki. Muun muassa kesä huipentuu, kun pääsee herkuttelemaan ensimmäisillä uusilla perunoilla.

Lajike käytön mukaan

Perunat on jaettu tärkkelyspitoisuuden perusteella kolmeen eri ryhmään ja kullakin on oma tunnusväri. Punaisesta väristä tunnistaa perunasoseeseen, uuniperunaksi ja leivontaan sopivat jauhoiset perunat. Keltainen väri merkitsee yleisperunaa, joka sopii parhaiten keitettäväksi. Vihreän tunnisteen takaa löytyvät kiinteämaltoiset perunat, jotka passaavat parhaiten salaattiperunaksi ja keittoihin. Kasvukauden aikaiset olosuhteet vaikuttavat lajikkeiden jauhoisuuteen.

Perunan kietoutuu moni elämän tähtihetki.

Peruna rakastaa pimeää

Perunat säilyvät parhaiten valolta suojattuna 4-5 asteen lämpötilassa. Viileämmässä perunat imeltyvät ja lämpimämmässä taas itävät. Paleltuneet tai itäneet perunat kannattaa jättää syömättä niissä muodostuvien glykoalkaloidien takia. Mahdollisen vihertymisen syynä ei ole kateus, vaan valon vaikutuksesta mukuloissa syntyvä solaniini. Se on myrkyllistä, eikä hajoa edes keitettäessä, joten vihertyneitä perunoita ei saa syödä. Vihreän kohdan poistaminen ei riitä, vaan parasta on hankkiutua eroon koko mukulasta. ■

Maa- ja kotitalousnaisilla peruna on esillä koko vuoden 2009 ajan. Perunaherkkuja kokkaillaan ruokakursseilla. Varsinaista kampanjaviikkoa vietetään syys- ja lokakuun vaihteessa. Kampanjayhteistyössä ovat mukana MTK ry ja Kasvikset ry.

TIESITKÖ?

Peruna pärjää hyvin ravintosisältövertailussa pastan ja riisin kanssa.
Esimerkiksi tavanomaisen vehnämakaronin ja valkoisen riisin peruna päihittää kevyesti kuitupitoisuudellaan. Perunan hiilihydraatit auttavat jaksamaan. Lisäksi perunasta saa C-vitamiinia, monia B-ryhmän vitamiineja sekä K-vitamiinia. Myös kaliumin ja magnesiumin lähteenä pottu on poikkeuksellisen hyvä.
Parhaat puolet potuista tulevat esiin, kun kypsennät ne ilman rasvaa. Perunan popsiminen saattaa tuoda hymyn huulille muutenkin kuin herkullisuudellaan, sillä sen on todettu lisäävän serotiinin tuotantoa aivoissa. Serotiini vähentää tutkitusti stressiä ja masennusta.

TUNNETKO?

Sininen peruna lautasella kuulostaa hurjalta.
Blue Congo on kuitenkin vanha erikoislajike, joka on väriltään violetinsininen. Peruna on raakana violetti, mutta keitetty peruna muuttaa värinsä lähelle sinistä. Perunan väri johtuu antosyaaniväriaineista. Samoista aineista syntyy myös mustikan väri. Värin terveysvaikutuksia tutkitaan Helsingin yliopistossa parhaillaan ja tutkimuksissa selvitetään, antosyaaneista sydän- ja verisuonitautien ennaltaehkäisijäksi. Oli perunassa terveysvaikutuksia sitten tai ei, näyttää siitä tehty ruoka iloiselta lautasella. Perunasta saa illanistujaisissa varmasti monta hedelmällistä keskustelua aikaan.

MAA- JA KOTITALOUSNAISET
NAISISSA maaseudun voima

Kuva: Kotimaiset kasvikset ry

Murua kökkäväen rintaan

Asta Asunmaa
Kotitalous- ja yritysneuvoja

Vanha talkoperinne pitää yhä pintansa. Kukapa ei olisi kökkimässä ollut ystävän, naapurin tai yhteisön auttamiseksi. Yhdessä tehden asiat yleensä tulevat kerralla ja nopeasti valmiiksi ja välillä nautitaan kökkäkahvit tai -ruoat. Kökässä kaikille riittää töitä, myös emännälle, joten tarjottavan on hyvä olla helppotekoista tai mahdollista valmistaa etukäteen.

Missä säässä syödään?

Kökkäväen tarjoilua suunnitellessa on hyvä huomioida tehtävän työn laatu ja ajankohta sekä paikka, samoin vallitsevat sääolot. Mikäli työ on raskasta ja ilma lämmin, pitää juotavaa olla runsaasti tarjolla koko ajan. Raikas vesi, mehut ja kotikalja tai jäätee sopii hyvin janojuomaksi.

Kökkäväki kylläiseksi

Mikäli kökässä ollaan koko päivän, on hyvä varata riittävästi kunnon ruokaa työtätekeville. Illan tai muutaman tunnin työ sujuu tukevalla välipalalla tai ruokaisilla kahvileivillä. Kunnon liha- tai hernekeittotuoreen leivän kanssa tarjottuna on aina hyvä vaihtoehto, mutta toki muutakin voi tarjota. Tärkeintä on pitää kökkäväki kylläisenä, näin apua saa myös uudestaan. ■

Naiset Härmänmaalla ja Järviseudulla huomio!

Tuvan avain on pyörähtänyt käyntiin. Tulossa on koulutuksia muun muassa käytös-, tapa- ja tyyliasioista sekä ryhmämentoroinnista. Saamme eväitä koulutuksista myös siihen, kuinka vaikuttaa yhdistyksissä ja kuntapäätöksenteossa. Maaseudun kehittäminen, hanketyö sekä kokoustekniikka ovat myös koulutuslistalla. Lisäksi teemme opinto- ja tutustumismatkoja erilaisiin ajankohtaisiin kohteisiin.

Olet tervetullut mukaan! Kysy lisää Astalta 040 592 9226, asta.asunmaa@proagria.fi

Ritva Mäkiniemi jatkaa naisten hallituksessa

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n hallitukseen valittiin vuosiksi 2009–2011 uudelleen jäseneksi maatalousyrittäjä Ritva Mäkiniemi Ylihärmästä Etelä-Pohjanmaalta. Hallituksessa jatkavat jäseninä kansanedustaja Katri Komi Joroisista Etelä-Savosta, matkailuyrittäjä Kaisu Merilä Utajärveltä Oulusta, matkailuyrittäjä Maija Saikko Taipalsaarelta Etelä-Karjalasta, yrittäjä Maija Willman Raumalta Satakunnasta sekä toiminnanjohtaja Liisa Niilola. Puheenjohtajaksi valittiin emäntä Eeva Nurmi Humppilasta Hämeestä.

Helppo kalakeitto (4 – 6 hengelle)

1 kg perunoita
ja kasviksia
1 kg nahatonta kalafileetä (lohi, siika, hauki, ahven…)
myös pakastekala käy
n. 2-3 l vettä,
n.10 kpl valkopippuria
2-3 sipulia
suolaa
n. 30 g voita
tilliä

Levitä kalapalat perunalohkojen päälle kattilaan ja peitä ne reilusti vedellä. Kun keitto alkaa kiehua, kerää vaahto pois liemen pinnalta ja lisää suola, maustepippuri sipuli ja osa tillistä (esim. varret). Anna keiton kiehua hämmentämättä 30 minuuttia ja lisää voi.
Tarkista maku ja lisää tilliä ja poista tillinvarret, mikäli niitä keitossa on.

Leipätaskut eli Pitaleivät (4 – 6 hengelle)

5 dl haaleaa vettä
50 g hiivaa
1/2 tl suolaa
600 g vehnäjauhoja
(n. 8-10 dl)
1/2 dl öljyä

Murenna hiiva nesteeseen, lisää suola, sokeri ja jauhot. Alusta joustava taikina, lisää öljy.

Kohota liinan alla hyvin. Jaa taikina 20 osaan ja pyöritä palloiksi. Kauli ohuiksi levyiksi, ehkä kahvitassin kokoisiksi. Kohota uudelleen. Kuumenna pelti, aseta leivät paperin avulla kuumalle pellille ja paista heti 250 asteessa viitisen minuuttia. Leivät pullistuvat kuin pallot ja saavat kauniin värin.

Jäähdytä liinan alla. Jäähtyneisiin leipiin tee viilto toiselle sivulle ja syötävä tasku on valmis!

Timjaminen tonnikala-juuresvuoka (8 hengelle)

2 purkkia (á 185 g) tonnikalapaloja öljyssä
6 keskikokoista perunaa
1 iso sipuli
puolikas keskikokoisesta lantusta
puolikas juuriselleri
4-5 murskattua valkosipulin kynttä
0,5 sitruunan mehu
1 dl tuoretta silputtua timjamia ja oreganoa yhteensä
0,5 tl suolaa, lisäksi rouhittua mustapippuria myllystä
n. 3 dl vahvaa kana- tai kalalientä

Kuori ja pilko kasvikset kookkaiksi paloiksi(voit käyttää myös valmiita suikalejuureksia) ja kuullota ne ja murskatut valkosipulinkynnet pannulla öljyssä. Kumoa kasvispalat korkealaitaiseen uunivuokaan, lisää tonnikalapalat, toisen tonnikalapurkin öljy, sitruunanmehu, silputut yrtit ja mausteet. Lisää kana- tai kalalientä niin, että se peittää reilusti vuoan pohjan. Paista keskitasolla 225 asteessa, noin tunnin ajan, kunnes kasvikset ovat pehmenneet.

Hetkiin kätkeytyvä onni kirkastaa päivän

Ritva Mäkiniemi
puheenjohtaja
Etelä-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset

Olen saanut käteeni Hyvän mielen viestit. Viestikirja on mukavaa luettavaa ja katseltavaa. Se on valokuvin, runoin, elämän viisauksin ja kertomuksin kuvitettu viestikirja. Hyvä ajankuvaus toiminnastamme. Säilytämme tämän arvokkaan perinnön jälkipolville.

Hyvän mielen viesti saapui Helsinkiin Maa- ja kotitalousnaisten 75-vuotisjuhlakokoukseen marraskuun lopussa. Etelä-Pohjanmaalta viestiä olivat tuomassa johtokunnan jäsenet.

Meillä Etelä-Pohjanmaalla viesti lähti matkaan huhtikuulla Ilonpäivästä Isonkyrön Kalliojärveltä. Maa- ja kotitalousnaisten johtokunnan jäsenet organisoivat viestin vaiheita seutukunnillaan Etelä-Pohjanmaalla, siitä suurkiitos heille.

Paljon on tapahtunut

Viestikirjaa lukiessa tulee väkisinkin hyvälle mielelle. Toimintaa on ollut monenlaista tämän viestinkin varrella. Kertailen vähän näitä tapahtumia. Ihan vinkiksikin muille. Vietin varrella oli ompeluiltaa, laavulla makkaranpaistoa, erilaisia neuvojiemme Astan, Anna-Liisan ja Annan pitämiä kursseja, luontopolkukierroksia, sauvakävelyä, Joriininjuuren viestiä tuleville vuosille, kirkko-iltaa, sieniretkiä, pyöräilykampanjaa, sauna- ja uinti-iltaa. Mahtui joukkoon myös puutarha-iltaa, kesäretkiä, lomatanssit, ruokailutapahtumia, 75-vuotisjuhla, erilaisia ohjelmallisia iltoja, leivonta- ja myyjäistapahtumia.

Pääasia on, että tilaisuudet kokosivat naisia yhteen viestikapulankin merkeissä. Jokainen tilaisuus oli hieno juttu. Oli sitten väkeä muutama tai satoja.

On hieno huomata että meidän järjestömme on vireä, idearikas, ennen kaikkea toimiva järjestö.

Minä olen saanut
perinnöksi tämän maan
näihin peltoihin tallatut
askeleet
Tumman joen
Lakealla lentävän tuulen
ja kaikki ihmeelliset
pilvet

Ihmisten on otettava käsistä toisiaan. Ei riitä, että olemme hyviä, pitää olla iloisiakin. Ilo on kesä, joka värjää ja haudottaa sisimpämme hedelmät. ■

Olemme ottaneet tämän viestin muodossa toisiamme kädestä kiinni. Välitetään ja pidetään huolta toisistamme ja iloitaan yhdessä. Kiitos teille kaikki upeat naiset!

Etelä-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset. Kuvassa naisten johtokunnan jäsenistä Ritva Mäkiniemi, Katri Anttila, Maarit Ahola, Merja Uusitalo sekä Aino Ketola (äärimmäisenä oikealla). Kuvassa Merja Uusitalon ja Aino Ketolan välissä kotitalous- ja yritysneuvoja Asta Asunmaa. Ritva Mäkiniemen vasemmalla puolella toiminnanjohtaja Pirjo Väisänen. Kuva on otettu Maa- ja kotitalousnaisten 75-vuotisjuhlissa Säätytalolla.

Toiminnanjohtajamme siirtyessä uusien haasteiden pariin haemme

Maa- ja kotitalousnaisten TOIMINNANJOHTAJAA

ProAgria Etelä-Pohjanmaa on 145-vuotias neuvonta- ja kehittämisjärjestö. Etelä-Pohjanaan maa- ja kotitalous naiset toimii ProAgria keskuksessa omana yksikkönään työllistäen toimihenkilöitä ja aktivoiden laajaa maa- ja kotitalousnaisten järjestökenttää.

- Haemme tehtävään henkilöä, jolla on kyky nähdä nykypäivän maaseudun naisten tarpeet ja avainhenkilönä on taitoa toteuttaa maaseudun järjestökenttään kohdistuvaa työtä.
- Toiminnanjohtajan tehtävänä on Etelä-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten toiminnan kehittäminen, talousasiat, esimiestehtävät sekä yhteydenpito järjestökenttään.
- Haemme ensisijaisesti korkeakoulutuskinnon suorittanutta henkilöä. Otamme valinnassa huomioon myös muun koulutustaustan. Tehtävän menestykselinen hoitaminen edellyttää kiinnostusta ja asiantuntemusta maaseudun olosuhteisiin.

Hakemukset palkkatoivomuksineen 10.2.2009 mennessä osoitteeseen ProAgria Etelä-Pohjanmaa Huhtalantie 2, 60220 Seinäjoki tai antti.siljamaki@proagria.fi. Kuoreen merkintä "Toiminnanjohtaja".

TIEDUSTELUT:
tj. Antti Siljamäki, 0400 365 997; maa- ja kotitalousnaisten pj. Ritva Mäkiniemi, 040 7242 014, ritva.makiniemi@netikka.fi

ProAgria Etelä-Pohjanmaa

Mitä kuuluu huomenna?
Nuorten yhteishaku 23.3.–9.4.2009

Maaseutuelinkeinot, Ilmajoki
agrologi (AMK)

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelmassa voit syventyä kotieläintuotantoon ja tuotantoeläinten terveydenhuoltoon, kasvituotantoon, liiketoimintaan, agroteknologiaan ja ympäristökysymyksiin. Uutena elintarvikeagrologin opinnot. Hakukoodi 1704/166

Metsätalous, Tuomarniemi
metsätalousinsinööri (AMK)

Metsätalouden koulutusohjelmassa voit syventyä metsätaloustuotantoon, markkinointiin, metsäenergiaan tai luonto- ja maaseutumatkailuun. Hakukoodi 1740/216

Lisätietoja:
Maatalous, puh. 020 124 5700, maa@seamk.fi
Metsätalous, puh. 020 124 5800, metsa@seamk.fi

SeAMK Hakutoimisto
puh. 020 124 5023, 020 124 5018
hakutoimisto@seamk.fi
www.seamk.fi, www.amkhaku.fi

Seinäjoen ammattikorkeakoulu
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

RUUKKI
more with metals

Nyt pelto puhuu:

Hyvin hoidettu maa tuottaa huippusatoa.

Kalkitse säännöllisesti Ruukin maanparannusaineilla, niin tehostat lannoitusta ja saat pellon kaikki ravinteet käyttöön. Maanparannusaineiden kalsium-arvo on jopa korkeampi kuin perinteisellä kalkilla ja tehdashintakin on edullisempi. Ruukin maanparannusaineet löydät lähimmältä maatalouskauppiaaltasi sekä alan erikoisliikkeistä.

Lisätietoja **www.ruukki.com/maatalous**

Veikon terveiset

Veikko Tuominen
Ylitarkastaja
TE-Keskus

Tilatuki

- kesannointijärjestelmä poistuu
- kesannointioikeudet muuttuvat tavallisiksi tukioikeuksiksi
- ruokohelpi tulee kokonaan tukikelpoisiksi
- tukioikeuksien käyttösäännöt yksinkertaistuvat
- pysyvän kasvin tilatukiominaisuus C poistuu käytöstä ja kaikki entiset pysyvän kasvit luetaan tilatukiominaisuuden A (=pelto) alle
- modulaatioon eli tilatuen leikkaus on tänä vuonna 7 % yli 5000 euron menevästä tilatuesta
- tilatuki ja siihen kuuluvat tuet maksetaan 5000 euroon asti täysimääräisinä ilman leikkausta.
- tilatuen pellon hallinnassa ja tukioikeuksien hallinnassa yksi ratkaiseva hallintapäivä, 15.6.

Hoidettu viljelemätön pelto

Hoidettu viljelemätön pelto on yleisnimitys seuraaville pellon käyttömuodoille, jotka ilmoitetaan kasvulohkolomakkeella

luonnonhoitopelto, nurmi, luonnonhoitopelto, niittykasvit. luonnonhoitopelto, maisemakasvit/riistalaidun, viherkesanto, sänkikesanto, avokesanto

Sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettu tuki v. 2009 koko maassa

maksetaan viitemäärän perusteella, joka muodostuu vuoden 2007 kansallisen tuen eläinyksiköiden mukaan

viitemäärää haetaan kunnasta tänä keväänä, tietyin perustein (esim. rakennusinvestointien perusteella) voi hakea siihen korotusta tai hakea perusteeksi vuoden 2006 tuotantoa.

lfa:n kansallisen lisäosan kotieläintilan edellytysten pitää täyttyä, mutta pakko ei ole olla lfa:n lisäosan sitoumusta

vuoden 2008 kansallisen kotieläintuen tukikelpoisen eläinten määrän pitää olla vähintään 0,4 ey/ha tai vähintään 0,2 ey/ha ja samalla 10 ey koko vuoden ajan

hehtaareina edellä käytetään kevään 2009 tukihakemuksen lfa-kelpoista pinta-alaa

vuoden 2008 eläimet ovat voineet olla myös muitakin kansallisen tuen eläimiä kuin sikoja/siip

kotieläintuotantoa pitää olla vielä 30.4.2009, eläimet voivat olla muitakin kansallisen tuen eläimiä kuin sikoja/siipikarjaa

tuesta haetaan ennakkoa ilmeisesti maaliskuussa ja lopullinen tuki maksettaneen marraskuussa

Pääsääntö on, että jos lopettaa kotieläintuotannon ennen 30.4.2009, kansallista kotieläintukea eli tuotannosta irrotettua tukea vuodelle 2009 ei siis voi saada! Joihinkin tilanteisiin voi tulla poikkeussääntö.

Sika/siipikarjatalouden rakennemuutoskorvausta on mahdollista hakea tänä keväänä, jos vuoden 2007 tuotannon perusteella saa tuotannosta irrotetun tuen viitemäärän.

haetaan ensin tänä keväänä sika/siipikarjatalouden viitemäärää vuoden 2007 tuotannon perusteella

sen jälkeen luovutaan viitemäärästä pysyvästi hakemalla rakennemuutoskorvausta

sen jälkeen luovutaan viitemäärästä pysyvästi hakemalla rakennemuutoskorvausta

tuotannosta on voinut luopua jo v. 2007

rakennemuutoskorvausta voi hakea vuosille 2009-10 tai ensi keväänä vuosille 2010-11

korvausta maksetaan viitemäärän mukaan mutta korkeintaan 20 000 euroa/vuosi

pitää edelleen harjoittaa maataloutta

eläimistä ei tarvitse luopua, mutta kansallista tukea ei voi saada jatkossa

rakennemuutoskorvausta ei voi siirtää jatkajalle

jos tuotanto on edelleen käynnissä ja haluaa kansallisen tuotannosta irrotetun tuen vielä tälle vuodelle ja rakennemuutoskorvauksen vuosille 2010-11, niin kotieläintuotannon on jatkuttava ainakin 30.4.2009 asti, ehkä pitempäänkin, jotta tuotannosta irrotettu tuki maksetaan tälle vuodelle. ■

Markkinoiden parhaat edut maatilayrittäjälle!

Tapiolan Omaetu ja MTK-jäsenetu yhdessä tarjoavat sinulle jopa muhkean 17 % + 10 %:n alennuksen keskeisten vahinkovakuutusten maksuista. Lisäksi saat tuntuvia etuja myös Tapiola Pankista. Käy katsomassa laskuesimerkkiä: tapiola.fi/mmedut

TAPIOLA

Seinäjoki: Keskuskatu 13,
Kauhajoki: Topeeka 38,
Lapua: Poutuntie 9,
Nurmo: Hyllykalliontie 2,
Alavus: Kuulantie 5,
Alajärvi: Kauppakatu 18,
Kurikka: Keskuspuistikko 1-3,
Ilmajoki: Heikkilänkuja 3 B 5

Pinta-alatuet v.2009

Vilja-, nurmi- ja öljykasvit

Etelä-Pohjanmaan TE-keskus/Veikko Tuominen 19.1.2009

Huom! Velvoitekesantoa ei enää ole. Komissiolle on esitetty tilalle luonnonhoitopeltoa, jolle maksettaisiin ymptuki enint. 15% p-alasta.	rehuohra, kaura	23) mallasohra	4) ruis	kevätruis	kevätvehnä	4) syysvehnä	4) Syys/kevät rypsi rapsi	21) Tilatason enrg. käyttö kevät rypsi rapsi	öljypellava	camelina	herne, härkäpapu	22) Seoskasvusto, valk, kasvia yli 50%	heinälaidunsäilörehunurmi	viherlannoitusnurmi	15) Ruokohelpi, ei energiakasvi sop.	6) energiakasvi esim. ruokohelpi	9) kuitupellava, -hamppu	19) Pysyvä laidun
C1-alue																		
Tilatuki (tasatuki) 1) €/ha	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195
valk.k. palkkio/energ.k.tuki 6)								30			55	55				30		
LAF-tuki, kasvitila	218	218	218	218	218	218	218	218	218	218	218	218	218	218	218	218	218	
LAF-tuki, kotieläintila	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	
Ymptuki 2), kasvitila ja 2 lisät.	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	
Ymptuki 2), kotieläintila ja 2 lisät.	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	
Pohjoinen tuki 10)		70	112	112	47	47	100	100	100		100	100						
Tilatuen tuotantopalkkio 12)			50			50	50	50	50		50	50					50	
yht., kasvitilan sitoumus 11)	**540**	**610**	**702**	**652**	**587**	**637**	**690**	**720**	**690**	**540**	**745**	**745**	**540**	**540**	**540**	**570**	**690**	**195**
yht., kotieläintilan sit. 11)	**644**	**714**	**806**	**756**	**691**	**741**	**794**	**824**	**794**	**644**	**849**	**849**	**644**	**644**	**644**	**674**	**744**	**195**
Mahd. nuoren vilj. tuki	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	
C2 -alue																		
Tilatuki (tasatuki) 1)	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152
valk.k. palkkio/energ.k.tuki 6)								30			55	55				30		
LAF-tuki, kasvitila	233	233	233	233	233	233	233	233	233	233	233	233	233	233	233	233	233	
LAF-tuki, kotieläintila	306	306	306	306	306	306	306	306	306	306	306	306	306	306	306	306	306	
Ymptuki 2), kasvitila ja 2 lisät.	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	127	
Ymptuki 2), kotieläintila ja 2 lisät.	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	157	
Pohjoinen tuki 10)		70	112	112	47	47	27	27	27		27	27					27	
Yleinen hehtaarituki 10)	30	30	30	30	30	30	30	30	30	35	30	30	35	35		35	30	
Tilatuen tuotantopalkkio 12)			40			40	40	40	40		40	40			35		40	
yht., kasvitilan sitoumus 11)	**542**	**612**	**694**	**654**	**589**	**629**	**609**	**639**	**609**	**547**	**664**	**664**	**547**	**547**	**547**	**577**	**609**	**152**
yht., kotieläintilan sit. 11)	**645**	**715**	**797**	**757**	**692**	**732**	**712**	**742**	**712**	**650**	**767**	**767**	**650**	**650**	**650**	**680**	**672**	**152**
Mahd. nuoren vilj. tuki	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	

Huom. Tänä vuonna tilatuki maksetaan täysimääräisenä 5000 euroon asti. Yli 5000 eurosta leikataan 7 % 1) Taulukossa tilatuen tasaosa. Tilakohtaisesti tilatukea korottavat mahdolliset lisäosat. 2) Taulukossa perustoimenpide, 2 lisätoimenpidettä. Kasvitila 93+23+11, Kotieläintila 107+23+27 euroa/ha 4) Eivät täytä ympäristötuen talviaikainen kasvipeitteisyys-lisätoimenpidettä. 6) Energiakasvituki vaatii sopimuksen jalostajan kanssa tai rypsin kotipolttositoumuksen. Taulukossa v. 2007 tukitaso. Valkuaiskasvipalkkio maksetaan jos valkuaiskasvia yli 50% siemenseoksen painosta. 7) Viherlannoitusnurmen siemenseoksessa oltava väh. 20% typensitojakasveja. Sama lohko korkeintaan 2v. peräkkäin. Max. 50 % pinta-alasta. 9) Kuitupellavan/-hampun EU-jalostustuki jatkuu, tuki 100 e./kuitutonni. Tuen hakee jalostaja. 10) 23) Kansallisia tukia ei ole vielä päätetty. Taulukossa v. 2008 luvut. Mallasohran tuki vaatii esiviljelysopimuksen tekoa mallastamon kanssa 15.6 mennessä.11) Taulukon oletuksena, että tila on sekä ympäristötuessa että FLA-tuessa joko kasvitila tai kotieläintila. 12) Muille cap-kasveille kuin kevätviljoille, Max. 50 e/ha, taulukossa arvio. Edellytys että ko. kasveja yht. väh. 10 % pinta-alasta, maksetaan yksittäiselle kasville 50 % pinta-alasta. 15) Ns. pysyviä kasveja ei enää ole. Mm ruokohelpi, tyrni, marja-aronia ja omena saavat tilatuen. 19) Pysyvä laidun saa tilatuen. Pysyvä laidun pidettävä avonaisena. 21) Edellyttää tilatason energiakäytön sitoumuslomaketta 417 22) Viljan/valk. kasvin seoskasvusto, jossa on valkuaiskasvin siementä yli 50 %, saa valkuaiskasvipalkkion, pohjoisen tuen ja tilatuen tuotantopalkkion. Valkuaiskasvipalkkio edellyttää korjuuta vasta maitotuleentumisen jälkeen. 23) ktso 10)

Puutarhakasvit, marjat ja peruna

Etelä-Pohjanmaan TE-keskus/Veikko Tuominen 19.1.2009

Huom! Velvoitekesantoa ei enää ole. Komissiolle on esitetty tilalle luonnonhoitopeltoa, jolle maksettaisiin ymptuki enint. 15% p-alasta.	rehuohra, kaura	14) Ruoka, siemen, muu peruna on sopim.	14) Ruoka, siemen, muu peruna ei sopim.	8) tärkkelysperuna	14) tärkkelyspeprunan siemen lisäys	13) Sokerijuuri-kas	16) Kumina ja muut siemen maus-teeet	2) Avomaan puutarhakasvit	2) Mansikka, marjapensaat	15) Tyrni, marja-aronia yms.	3) 5) Luonn. hoitopelto väh. 2v nurmi max. 15%	3) 5) Luonn. hoitopelto riista/maisema max. 15%	3) 5) Luonn. hoitopelto niittykasvi max. 15%	5) viherkesanto max. 50%	5) sänkikesanto max. 50%	5) avokesanto max. 50%	5) avo/sänki/viherkesanto joka yli 50%
C 1 -alue																	
Tilatuki 1) €/ha	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195
Tärk. perunan tasausmaksu 8)				422													
LFA-tuki, kasvitila	218	218	218	218	218	218	218	218	218	218	218	218	218	218	218	218	
LFA-tuki, kotieläintila	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	292	
Ymptuki 2), kasvitila ja 2 lisätoimenp.	127	127	127	127	127	127	325	540	694	694	170	300	300				
Ymptuki 2), kotieläintila ja 2 lisätoimenp.	157	157	157	157	157	157	325	540	694	694	170	300	300				
Pohjoinen tuki 10)				133		430		348									
Kansallinen perunatuki 14)		395	277		277												
yht., kasvitilan sitoumus 11)	**540**	**935**	**817**	**1095**	**817**	**970**	**738**	**1301**	**1107**	**1107**	**583**	**713**	**715**	**413**	**413**	**413**	**195**
yht., kotieläintilan sit. 11)	**644**	**1039**	**921**	**1199**	**921**	**1074**	**812**	**1375**	**1181**	**1181**	**657**	**787**	**789**	**487**	**487**	**487**	**195**
Mahd. nuoren viljan tuki	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36							
C2 -alue																	
Tilatuki 1)	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152	152
Tärk. perunan tasausmaksu 8)				360													
LFA-tuki, kasvitila	233	233	233	233	233	233	233	233	233	233	233	233	234	233	233	233	
LFA-tuki, kotieläintila	306	306	306	306	306	306	306	306	306	306	306	306	307	306	306	306	
Ymptuki 2), kasvitila ja 2 lisätoimenp.	127	127	127	127	127	127	325	540	694	694	170	300	300				
Ymptuki 2), kotieläintila ja 2 lisätoimenp.	157	157	157	157	157	157	325	540	694	694	170	300	300				
Pohjoinen tuki 10)				133		430		348									
Kansallinen perunatuot. tuki 14)		395	281		277												
Yleinen hehtaarituki	30	35	35	35	35	35	35	35	35	35							
yht., kasvitilan sitoumus 11)	**542**	**942**	**828**	**1040**	**824**	**977**	**745**	**1308**	**1114**	**1114**	**555**	**685**	**687**	**385**	**385**	**385**	**152**
yht., kotieläintilan sit. 11)	**645**	**1045**	**931**	**1143**	**927**	**1045**	**818**	**1381**	**1187**	**1187**	**628**	**758**	**760**	**458**	**458**	**458**	**152**
Mahd. nuoren viljan tuki	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36							

Ajankohtaista lammastiloille

Milla Alanco
Lammastilaneuvoja

Lampaiden uuhipalkkion hakukäytäntö kansallisentuen osalta muuttuu. Uuhipalkkiota voi hakea maksimissaan sille uuhi määrälle, jonka verran tilalla on tuotettu karitsoita edellisenä vuonna. Vuosi 2009 on ensimmäinen laskentavuosi. Siis vuonna 2010 edellisen vuoden karitsatuotosta (keskimäärin 1 karitsaa/uuhi) verrataan uuhipalkkiouuhien määrään. Karitsamäärä tarkistetaan Eviran Lammas ja vuohi rekisteristä, rekisteröidyt karitsat huomioidaan laskennassa.. Lammastuottajien kannattaa siis huomioida tämä asia vuoden 2009 karitsointien suunnittelussa.

Muutoksen myötä on mahdollista, että teuraskaritsoiden määrä nousee Suomessa jopa kaksinkertaiseksi. Lampaan teurastuskapasiteetti ei ole riittävä varsinkaan syksyllä, tämä tulee aiheuttamaan painetta varsinkin Pohjoissuomessa. Valtakunnallisesti on siis kiire saada lampaanteurastuskapasiteettia lisättyä. ProAgrian ja Suomen Lammasyhdistyksen kevätseminaarissa huhtikuussa Levillä tulee olemaan aiheena lampaiden teurastus. Ohjelma löytyy Lammas ja vuohi lehdessä tai www.proagria.fi/suomenlammasyhdistys.

Ilmoita karitsoinnit. Karisoinnit tulee ilmoittaa ennen karitsan siirtoa toiseen pitopaikkaan.

Eviran Lammas ja vuohi rekisteri toimii nyt kohtalaisesti. Poistot ja siirrot tulee ilmoittaa 7 päivän sisällä tapahtumasta. Karisoinnit tulee ilmoittaa ennen karitsan siirtoa toiseen pitopaikkaan. Ja syntymätilalla pysyvillä eläimillä ennen kun karitsan ikä on 6 kuukautta, jolloin tulee kiinnittää viimeistään myös eu-merkit.

Merkkien käyttö on alkanut sujua alkukankeuden jälkeen hyvin ja suosituimmiksi merkkimalleiksi ovat nousseet micro-merkkki ja patalumiinimerkki. ■

Lisätietoa:
www.evira.fi ja
puh 020 690 990.

Tilastot
jatko-osa sivulta 29

1) Taulukossa tilatuen tasaosa. Tilakohtaisesti tilatukea korottavat mahdolliset lisäosat.
2) Taulukossa perustoimenpide + 2 lisätoimenpidettä. Kasvitila 93 + 21 + 11, kotieläintila 107 + 23 + 27 euroa/ha.
4) Eivät täytä ympäristötuen talviaikainen kasvipeitteisyyslisätoimenpidettä.
6) Energiakasvituki vaatii sopimuksen jalostajan kanssa tai rypsin kotipolttositoumuksen. Taulukossa v. 2007 tukitaso. Valkuaiskasvipalkkio maksetaan jos valkuaiskasvia yli 50% siemenseoksen painosta.
7) Viherlannoitusnurmen siemenseoksessa oltava väh. 20% typensitojakasveja. Sama lohko korkeintaan 2v. peräkkäin. Max. 50 % pinta-alasta.
9) Kuitupellavan/-hampun EU-jalostustuki jatkuu, tuki 100 e./kuitutonni. Tuen hakee jalostaja.
10) 23) Kansallisia tukia ei ole vielä päätetty. Taulukossa v. 2008 luvut. Mallasohran tuki vaatii esiviljelysopimuksen tekoa mallastamon kanssa 15.6 mennessä.
11) Taulukon oletuksena, että tila on sekä ympäristötuessa että FLA-tuessa joko kasvitila tai kotieläintila. 12) Muille cap-kasveille kuin kevätviljoille, Max. 50 e/ha, taulukossa arvio. Edellytys että ko. kasveja yht. väh. 10 % pinta-alasta, maksetaan yksittäiselle kasville 50 % pinta-alasta.
15) Ns. pysyviä kasveja ei enää ole. Mm ruokohelpi, tyrni, marja-aronia ja omena saavat tilatuen.
19) Pysyvä laidun saa tilatuen. Pysyvä laidun pidettävä avonaisena.
21) Edellyttää tilatason energiakäytön sitoumuslomaketta 417
22) Viljan/valk. kasvin seoskasvusto, jossa on valkuaiskasvin siementä yli 50 %, saa valkuaiskasvipalkkion, pohjoisen tuen ja tilatuen tuotantopalkkion. Valkuaiskasvipalkkio edellyttää korjuuta vasta maitotuleentumisen jälkeen.
23) ktso 10) ■

OTA VINKISTÄ KIINNI!

Maatalouden verovuosi 2008 on saatu päätökseen ja on taas aika käydä tilinpäätöksen tekoon ja veroilmoituksen täyttöpuuhiin. Ohessa muutama huomionarvoinen asia.

Eläinluotto ja nettovarallisuus.

Maatalouden nettovarallisuus muodostuu varojen ja velkojen erotuksesta. Verohallinnon 29.8.2008 antaman ohjeen mukaan teurastamon antamaa eläinluottoa ei lasketa maatalouden velkoihin. Perusteena tälle on laki varojen arvostamisesta (19 §), jossa todetaan että maataloustuotantoa varten pidettäviä eläimiä ei lasketa nettovarallisuuteen, jolloin on loogista, ettei eläinluottoakaan lasketa mukaan velkoihin.

Tilatukioikeus ja arvonlisäverotus. Tilatukioikeuden vuokraus on aina verollista. Pellon vuokraus on arvonlisäveron alaista vain jos vuokraaja on hakeutunut pellon vuokrauksesta alv-velvolliseksi. Käytännössä vuokrapeltojen osalta itse pellon vuokra ei sisällä arvonlisäveroa, mutta tukioikeus on aina eriteltävä vuokrauksessa ja luovutuksessa erikseen omaksi arvokseen, josta suoritetaan arvonlisävero 22 %, edellyttäen että vuoraaja on arvonlisäverovelvollinen. Em.noudatetaan silloin kun tukioikeudet ovat vuokranantajalla.

Laskujen merkintäohjeet.

Arvonlisäverolain 209 b § sisältää joukon pakollisia laskumerkintöjä. Ainakin seuraavat näistä on pakollisia maatalouden maksamissa tai veloittamissa laskuissa: myyjän ja ostajan nimi ja osoite, laskun antamispäivä, myyjän y-tunnus, tavaroiden määrä ja luonne sekä palvelujen laajuus ja luonne, tavaroiden toimituspäivä, palvelujen suorituspäivä tai ennakkomaksun maksupäivä, veron peruste verokannoittain ja yksikköhinta ilman veroa, alv verokanta, suoritettavan veron määrä ja muutoslaskuissa viittaus aikaisempaan laskuun. Käytännössä ostajalla on alv-vähennysoikeus suoritteeseen vain jos lasku täyttää arvonlisäverolain alv:a koskevat merkinnät. Jos maksu suoritetaan viivästyneenä muistutuslaskun perusteella, on mukaan liitettävä alkuperäinen arvonlisävero- ja muut tiedot sisältävä lasku. ■

Uusi kasvo

Urpu Tanner emolehmäosaajaksi

ProAgria Etelä-Pohjanmaan emolehmäasiantuntijana on aloittanut Urpu Tanner. Urpu on lähtöisin emolehmä- ja lypsykarjatilalta. Kokemusta emolehmistä hän on saanut muun muassa australialaiselta emolehmätilalta. Emolehmäasiantuntijana Urpu paneutuu emolehmätilojen tukemiseen heidän työssään, oli kyseessä sitten tilan toimintaympäristöön, talouteen, emotilan tuotannon kehittämiseen, eläinten terveyteen, eläinten hyvinvointiin tai eläinaineksen liittyvät kysymykset.

Emolehmäasioissa voit kääntyä Urpu Tannerin puoleen, 040 1848 166, urpu.tanner@proagria.fi.

Kevään hygieniatestit

Kevään 2009 aikana järjestetään kymmenen hygieniatestiä Seinäjoella ja Suupohjan alueella. Etelä-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten testipäivät Seinäjoella Etelä-Pohjanmaan Elinkeinotalolla ovat 5.2, 10.2, 3.3 ja 18.3 kello 17.00. Suupohjan alueella testit järjestetään 17.2, 11.3 ja 1.4 Kauhajoella kello 17.00, 2.3 ja 2.4 Isojoella kello 17.00 sekä 10.3 kello 17.00 Teuvalla. Lisätietoja ja ennakkoilmoittautumiset numeroon 06 416 3400.

ProAgria Etelä-Pohjanmaa

- **Toim.joht. Antti Siljamäki** 0400 365 997
- **Tiedottaja Miia Lenkkeri** 0400 159 118
- **ATK-suunnittelija Antti Juntunen** 06 416 3442

Kasvintuotanto
- **Toim.pääll.johtajan sij. Jouko Uola** 0400 361 402
- **Agronomi Samuli Lampinen** 040 526 0147
- **Vilja-agronomi Henri Honkala** 040 827 7100
- **Erikoiskasviagrol. Jari Luokkakallio** 0400 297 235

Piiriagrologit
- **Väinö Jantunen,** Isokyrö, Vähäkyrö, Laihia 0400 166 202
- **Jouni Leppä,** Kauhajoki 0400 361 250
- **Markus Luoma,** Kauhava 0400 180 071
- **Anna-Kaisa Lähetkangas,** Teuva, Jurva 040 525 0375
- **Juha Mäkelä,** Jalasjärvi, Kurikka, Seinäjoki 0400 267 535
- **Jari Mäkinen,** Kauhava 040 510 2795
- **Janne Niemi,** Alajärvi, Vimpeli 0400 422 765
- **Marja-Leena Perälä,** Lapua, Seinäjoki 0400 166 200
- **Seppo Saari,** Isojoki, Karijoki, Kristiinankaupunki 0400 350 425
- **Pekka Tuomisto,** Ilmajoki, Seinäjoki 0400 891 889
- **Katariina Vihlman,** Alavus, Kuortane, Töysä 040 582 6775

Salaojasuunnittelu ja mittauspalvelut
- **Rak.mest Juha Laakso** 040 526 4930
- **Salaojatekn. Erkki Orrenmaa** 0400 367 127
- **Salaojatekn. Heimo Pirttimäki** 0400 367 212
- **Salaojatekn. Markku Keltto** 040 730 9820
- **Agrol. Harri Niemelä** 040 544 4510

Kotieläintoimisto
- **Toim.pääll. kotieläinagronomi** 0400 168 489
- **Maitotilaneuvonnan ATK-tuki Hannu Putula** 040 510 5965
- **Terveydenhuoltoeläinlääkäri Mervi Yli-Hynnilä** 040 840 1828
- **Hankepäällikkö agrol. Marita Öhage** 040 581 0772
- **Hankesihteeri Elina Lokasaari** 0400 872 528
- **Kotieläinagrol. emolehmä- ja naudanlihatuotanto Ulpu Tanner** 040 184 8166
- **Sikatilaneuvoja Saija Alanko** 040 509 4360
- **Sikatilaneuvoja Juha Peltokangas** 0400 264 448
- **Luomukotieläinneuvoja Ulla Maija Leskinen** 040 504 5591
- **Lammastilaneuvoja Milla Alanco** 040 706 0558

Maitotilaneuvonta
- **Seija Autio,** Kauhava 0400 720 956
- **Merja Ilomäki,** Ähtäri, Soini 040 702 3922
- **Arja Kananoja,** Kurikka, Jalasjärvi 040 507 0475
- **Marika Kellokoski,** Evijärvi, Vimpeli, Lappajärvi 0400 835 842
- **Hannu Kivisaari,** Alavus, Alajärvi, Kuortane 0400 798 580
- **Marketta Kivistö,** Jalasjärvi 0400 163 318
- **Arja Kujala,** Jalasjärvi, Seinäjoki 040 759 8618
- **Marianne Minni,** Seinäjoki, Isokyrö, Lapua 040 528 4582
- **Teija Onkamo,** Isokyrö, Vähäkyrö, Kauhava 040 481 3818
- **Sari Perälä,** Lapua, Kuortane 040 353 6634
- **Kerttu Reuhkala,** Kauhajoki, Isojoki, Karijoki, Kristiinankaupunki 040 513 3564
- **Marja-Leena Saarenpää,** Ilmajoki, Kurikka 040 540 4777
- **Sami Sillanpää,** Alajärvi, Kauhava, Lapua 040 521 2930
- **Tiina Soisalo,** Ilmajoki, Seinäjoki 040 502 5590
- **Alli Tanner,** Teuva, Kristiinankaupunki 0400 184 146
- **Saila Tuomi,** Alajärvi, Lappajärvi 0400 497 516
- **Sari Vallinhovi,** Etelä-Pohjanmaa 0400 764 217
- **Auli Yli-Rahnasto,** Kauhajoki, Kurikka, Isojoki, Karijoki, Teuva 040 526 2467

Talous- spv- ja yritysneuvonta
- **Toim.pääll. Timo Pajula** 040 503 2650
- **Talousneuvoja Kaija Ala-Luukko** 040 832 3521
- **Talousneuvoja Satu Kallioniemi** 040 848 7759
- **Talousneuvoja Mika Mäenpää** 040 528 7922
- **Talousneuvoja Erkki Riihikangas** 0400 160 041
- **SPV-asiantuntija Unto Kangas** 040 766 7598
- **Yritysneuvoja Kari Kallioniemi** 0400 267 384
- **Tilipalvelut Sanna Höykinpuro** 040 554 2669

Rakennussuunnittelu
- **RI Minna Peltola** 040 509 9928
- **RI Markku Suomela** 040 524 5913
- **Rkm. Erkki Yli-Kohtamäki** 0400 364 230
- **RI Elina Tiinanen, Keski-Pohjanmaa** 040 560 9038
- **Toim.pääll. RI Timo Korpela** 040 596 4032

Maa- ja kotitalousnaiset
- **Toiminnanjohtaja, yritysneuvoja Pirjo Väisänen** 0400 463 129
- **Kotitalous- ja yritysneuvoja Asta Asunmaa** 040 592 9226
- **Kotitalous- ja yritysneuvoja Anna-Liisa Saari** 0400 993 226
- **Maisemasuunnittelija Riikka Asunmaa** 040 534 9337
- **Maisemasuunnittelija Anna Wahlberg** 040 534 9336

ML-Trahteeri Oy
Lounas- ja tilausravintola ..... (06) 4163 491

Maatalouden ja maatila-rakentamisen asiantuntija

SARKA

Maatilarakentaminen,
metsä- ja energiamessut

eepee AGRI MARKET

mukana Sarka-messuilla
Seinäjoen Areenassa 6.-7.2.

sekä yhteistyökumppanimme:
Aki-Hallit Oy, E-P:n Elementtirakenne Oy, Jita Oy, Keraplast Oy, Lainapeite Oy, Lohjan Teollisuuskatot Oy, Novaroof Oy, Ryhti-Hallit, Salmisen puutyö Oy, ThermiSol Oy, Turner Door Oy, Veljekset Ala-Talkkari Oy, Solmaster Oy ja Junkkari Oy

Onnistunut täydennys ruokintaan

Lypsy Krossi rae

Vahva perusrehu säiliörehun täydennykseen
- Edullinen ja laadukas

Krossi 100

Runsaalle säiliörehun käytölle suunniteltu maittava täysrehu

Asetona Energy Leike

Veren sokeritasoa kohottava, lypsättävä ja hedelmällisyyttä parantava täydennysrehu märehtijöille

Primo Starter muro

Juottovaiheen täysrehu
- Käyttö aloitetaan 4 päivän iässä ja jatketaan viikko vieroituksen jälkeen

Primo Acid

Herapohjainen esihapotettu juomarehu hapanjuottoon ja automaatteihin 9 päivän iästä alkaen

eepee AGRI MARKET

Meiltä saat Agribonusta

---

www.meriittihallit.fi

- Pihatot (lämpimät/ kylmät)
- Lantalat
- Hevostallit, maneesit
- Konesuojat
- Autotallit
- Teollisuushallit
- Sudenkestävät koiratarhat
- Kanalat yms.

Koiratarha täysin valmiina
(kuvassa 3150 x 6000 mm)

Meriitti®

MERIITTIHALLIT OY
Sievarinkatu 9
29200 HARJAVALTA
Puh. 020 7641 350
myynti@meriittihallit.fi

Olemme mukana Sarka-messuilla.
Tervetuloa osastollemme!
ProAgria Etelä-Pohjanmaa -
menestyvän maatilan kumppani.

Mestari asialla

Mestari Pihatto

Rakennuksen mitat 60,6 x 22,5 m

Toimitussisältö:

- ☑ Rakennuslupaan ja tukihakemukseen tarvittavat piirustussarjat ja kustannusarvio
- ☑ Rakennekuvat
- ☑ Tyyppikohtainen sähkösuunnitelma
- ☑ Perustuksen pilarianturat ja anturalaatat
- ☑ Lietekuiluelementit
- ☑ Rakennuksen runko
  - teräspilarit, liimapuupilarit, pääkannatuspalkit ja orret
- ☑ Betoniset ulkoseinäelementit asennettuna
  - ikkunat, karmit valmiiksi elementtiin asennettuna
- ☑ Betoniset osastoivat väliseinäelementit asennettuna
- ☑ Konesaumattavat kattoelementit
- ☑ Harja, räystäslistat
- ☑ Valoharja

Lisätoimituksena rakennuspakettiin:
- Päätykolmioelementit, valolevyt
- Ovipaketti; käyntiovet, pariovet, palo-ovet, nosto-ovet
- Kevyet väliseinät

Kevään 2009 toimituksiin

hinnat alk. **256 000 €**
alv 0% + rahti

Mestari Pihatto

Tehokas, käytännöllinen ja valmiiksi suunniteltu mallisto. Mallistosta löytyy monia vaihtoehtoja rakennuksen sekä teknisten laitteiden osalta

- **kapea tai leveä ruokintapöytä**
- **koneellinen lannanpoisto tai ritiläpalkit**
- **lypsyasema tai robotti**
- **vapaa tai koneellinen ilmanvaihto**

Mallisto vastaa MMM-suunnitteluohjeiden mukaisia vaatimuksia. Hyväksi havaitut rakenneosat sekä viimeisin nykyaikainen tekniikka muodostavat yhdessä toimivan kokonaisuuden.

Tekniikkapaketit Mestari Pihattoon;
- WestfaliaSurge -lypsypaketit
- Merivirta- ja DeBoer -kalustepaketit
- Valmetal -ruokintapaketit
- DeBoer- ja Greten -lannanpoistopaketit
- Fancom- ja Reventa -koneellisen ilmanvaihdon paketit
- Arntjen- ja DeBoer -luonnollisen ilmanvaihdon paketit

MESTARI farmi

HELPPO HANKKIA NOPEA RAKENTAA KUSTANNUSTEHOKAS

www.mestarifarmi.fi

Itäsuomi	Pirkanmaa ja Keski-Suomi	Lounais-Suomi	Länsi-Suomi	Pohjanmaa ja Pohjois-Suomi
Tuure Hirvonen	**Pasi Pantzar**	**Arto Nummila**	**Peter Waxlax**	**Jukka Lähetkangas**
020 7433 496	020 7433 589	020 7433 587	020 7433 821	050 4320 303